

Beslutningsforslag nr. B 7. Fremsat den 5. oktober 1995 af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen)

Forslag til folketingsbeslutning
om ratifikation af partnerskabs- og samarbejdsaftalen
mellem De Europæiske Fællesskaber
og deres medlemsstater på den ene side
og Republikken Moldova på den anden side
af 28. november 1994

Folketinget meddeler sit samtykke til, at regeringen på Danmarks vegne ratificerer den i Bruxelles den 28. november 1994 undertegnede partnerskabs- og samarbejdsaftale mellem De

Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og Republikken Moldova på den anden side.

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
1. Partnerskabs- og samarbejdsaftale om oprettelse af et partnerskab mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og Republikken Moldova på den anden side	1231
Præambel	1232
Formålsbestemmelse	1234
Afsnit I. Almindelige principper	1234
Afsnit II. Politisk dialog	1235
Afsnit III. Varehandel	1235
Afsnit IV. Bestemmelser vedrørende erhvervsliv og investeringer	1238
Kapitel I: Arbejdskraftens vilkår	1238
Kapitel II: Betingelser vedrørende etablering og drift af virksomheder	1238
Kapitel III: Grænseoverskridende udveksling af tjenesteydelser mellem Fællesskabet og Moldova	1242
Kapitel IV: Almindelige bestemmelser	1242
Afsnit V. Løbende betalinger og kapital	1244
Afsnit VI. Konkurrence, beskyttelse af intellektuel, industriel og kommerciel ejendomsret og lovgivningssamarbejde	1244
Afsnit VII. Økonomisk samarbejde	1245
Afsnit VIII. Kulturel samarbejde	1252
Afsnit IX. Finansielt samarbejde	1252
Afsnit X. Institutionelle, almindelige og afsluttende bestemmelser	1253
Bilag I-V	1257
Protokol om gensidig bistand mellem de administrative myndigheder i toldspørgsmål	1263
Slutakt	1268
2. Bemærkninger til forslaget	1276

PARTNERSKABS- OG SAMARBEJDSAFTALE
OM OPRETTELSE AF ET PARTNERSKAB
MELLEM DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER
OG DERES MEDLEMSSTATER PÅ DEN ENE SIDE
OG REPUBLIKKEN MOLDOVA
PÅ DEN ANDEN SIDE

KONGERIGET BELGIEN,
KONGERIGET DANMARK,
FORBUNDSREPUBLIKKEN TYSKLAND,
DEN HELLENSKE REPUBLIK,
KONGERIGET SPANIEN,
DEN FRANSKE REPUBLIK,
IRLAND,
DEN ITALIENSKE REPUBLIK,
STORHERTUGDØMMET LUXEMBOURG,
KONGERIGET NEDERLANDENE,
DEN PORTUGISISKE REPUBLIK,
DET FORENEDE KONGERIGE STORBRITANNIEN OG NORDIRLAND,

som er kontraherende parter i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, traktaten om oprettelse af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab og traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab,

i det følgende benævnt »medlemsstater«, og

DET EUROPÆISKE FÆLLESSKAB, DET EUROPÆISKE KUL- OG STÅLFÆLLESSKAB
OG DET EUROPÆISKE ATOMENERGIFÆLLESSKAB i det følgende benævnt »Fællesskab«,

på den ene side,

OG REPUBLIKKEN MOLDOVA,

på den anden side,

SOM TAGER HENSYN TIL båndene mellem Fællesskabet, dets medlemsstater og Republikken Moldova og de fælles værdier, som de deler,

SOM ERKENDER, at Fællesskabet og Republikken Moldova ønsker at styrke disse bånd og oprette et partnerskab og samarbejde, der kan styrke og udvide de forbindelser, der er etableret tidligere, særlig ved aftalen mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og Det Europæiske Atomenergifællesskab og Unionen af Socialistiske Sovjetrepublikker om handel og om handelsmæssigt og økonomisk samarbejde, undertegnet den 18. december 1989,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at Fællesskabet og dets medlemsstater og Republikken Mol-

F. t. beslutn. om ratifikation vedr. Republikken Moldova

dova har forpligtet sig til at styrke den politiske og økonomiske frihed, der udgør selve grundlaget for partnerskabet,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at parterne har forpligtet sig til at fremme den internationale fred og sikkerhed og ligeledes en fredelig bilæggelse af tvister og at samarbejde herom inden for De Forenede Nationer og Konferencen om Sikkerhed og Samarbejde i Europa,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at Fællesskabet og dets medlemsstater og Republikken Moldova fast har forpligtet sig til fuldt ud at gennemføre alle principper og bestemmelser i slutakten fra Konferencen om Sikkerhed og Samarbejde i Europa (CSCE), slutdokumenterne fra opfølgingsmøderne i Madrid og Wien, dokumentet fra CSCE-konferencen i Bonn om økonomisk samarbejde, Paris-charteret for et Nyt Europa og CSCE-dokumentet fra Helsingfors 1992, »Forandringens Udfordringer«,

SOM I DEN FORBINDELSE ERKENDER, at støtte til Republikken Moldovas uafhængighed, suverænitet og territoriale integritet vil bidrage til bevarelse af fred og stabilitet i den central- og østeuropæiske region og i den europæiske verdensdel som helhed,

SOM BEKRÆFTER Fællesskabets og dets medlemsstaters og Republikken Moldovas tilslutning til det europæiske energicharter og erklæringen fra Luzern-konferencen i april 1993,

SOM ER OVERBEVIST OM den afgørende betydning af retssamfundet og respekten for menneskerettighederne, særlig mindretalenes rettigheder, indførelsen af et flerpartisystem med frie og demokratiske valg og en økonomisk liberalisering med henblik på indførelse af markedsøkonomi,

SOM ERKENDER Republikken Moldovas bestræbelser på at skabe politiske og økonomiske systemer, der respekterer retssamfundet og menneskerettighederne, herunder rettighederne for personer, der tilhører mindretal, og at Republikken Moldova har et flerpartisystem med frie og demokratiske valg og satser på økonomisk liberalisering,

SOM MENER, at den fuldstændige gennemførelse af denne partnerskabs- og samarbejdsaftale både vil afhænge af og bidrage til fortsættelsen og fuldførelsen af de politiske, økonomiske og juridiske reformer i Republikken Moldova og ligeledes indførelsen af de faktorer, der er nødvendige for samarbejdet, navnlig i lyset af konklusionerne fra CSCE-konferencen i Bonn,

SOM ØNSKER at befordre den regionale samarbejdsproces med nabolandene på de af denne aftale omfattede områder for at fremme regionens velstand og stabilitet,

SOM ØNSKER at etablere og udvikle en regelmæssig politisk dialog om bilaterale og internationale spørgsmål af fælles interesse,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at Fællesskabet er rede til om fornødent at yde økonomisk samarbejde og faglig bistand,

SOM TAGER HENSYN TIL, at aftalen kan bidrage til at fremme en gradvis tilnærmelse mellem Republikken Moldova og et større samarbejdsområde i Europa og naboregionerne og Republikken Moldovas gradvise integration i det åbne internationale handelssystem,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at parterne har forpligtet sig til at liberalisere handelen på grundlag af principperne i den almindelige overenskomst om told og udenrigshandel (GATT),

SOM GLÆDER SIG OVER OG ERKENDER betydningen af Republikken Moldovas indsats for at omstille sin økonomi fra statshandelsland og planøkonomi til markedsøkonomi,

SOM ER KLAR OVER behovet for at forbedre vilkårene for erhvervslivet og investeringerne og vilkårene på områder som virksomheder, arbejdskraft, tjenesteydelser og kapitalbevægelser,

SOM ER OVERBEVIST OM, at denne aftale vil skabe et nyt klima for de økonomiske forbindelser mellem parterne og især for udviklingen af handelen og investeringerne, som er af væsentlig betydning for den økonomiske omstrukturering og teknologiske modernisering,

SOM ØNSKER at etablere et nært samarbejde om miljøbeskyttelse under hensyntagen til den indbyrdes afhængighed mellem parterne på dette område,

SOM ØNSKER at udvikle et kulturelt samarbejde og forbedre informationsstrømmen,

ER BLEVET ENIGE OM FØLGENDE:

ARTIKEL 1

Der oprettes et partnerskab mellem Fællesskabet og dets medlemsstater på den ene side og Republikken Moldova på den anden side. Dette partnerskab har til formål:

- at skabe passende rammer for den politiske dialog mellem parterne, således at der kan udvikles politiske forbindelser
- at fremme handelen og investeringerne og harmoniske økonomiske forbindelser mellem parterne og dermed befordre deres bæredygtige økonomiske udvikling
- at skabe grundlag for samarbejde på det lovgivningsmæssige, økonomiske, sociale, finansielle og kulturelle område
- at støtte Republikken Moldovas bestræbelser på at konsolidere demokratiet og at udvikle økonomien og fuldføre omstillingen til markedsøkonomi.

Afsnit I

Almindelige principper

ARTIKEL 2

Respekt for demokratiet, de folkeretlige principper og menneskerettighederne som defineret særlig i Helsingfors-slutakten og Paris-charteret for et Nyt Europa og ligeledes de markedsøkonomiske principper, herunder principperne i dokumenterne fra CSCE-konferencen i Bonn, underbygger parternes politik indadtil og udadtil og udgør et væsentligt element i partnerskabet og denne aftale.

ARTIKEL 3

Parterne finder det væsentligt for den fremtidige velstand og stabilitet i det tidligere Sovjetunionens område, at de nye uafhængige stater, der er opstået efter opløsningen af Unionen af Socialistiske Sovjetrepublikker (i det følgende benævnt »uafhængige stater«), bevarer og udvikler deres indbyrdes samarbejde i overensstemmelse med Helsingfors-slutaktens principper og folkeretten og i et godt naboskabs ånd, og parterne vil i enhver henseende bestræbe sig på at fremme denne proces.

ARTIKEL 4

Parterne forpligter sig til, især når Republikken Moldova er længere fremme i den økonomiske reformproces, at overveje en udbygning af de relevante afsnit i denne aftale, særlig afsnit III og artikel 48, med henblik på oprettelse af et frihandelsområde mellem dem. Det ved artikel 82 oprettede samarbejdsråd kan rette henstillinger til parterne om en sådan udbygning. En sådan udbygning kan kun sættes i kraft ved en aftale mellem parterne i overensstemmelse med deres respektive procedurer. Parterne rådfører sig i 1998 med hinanden om, hvorvidt omstændighederne, og især Republikken Moldovas fremskridt med markedsorienterede økonomiske reformer og de til den tid dér herskende økonomiske forhold, taler for, at der indledes forhandlinger om oprettelse af et frihandelsområde.

ARTIKEL 5

Parterne forpligter sig til efter fælles overenskomst sammen at undersøge de ændringer i enhver del af aftalen, som måtte vise sig hensigtsmæssige i betragtning af ændrede omstændigheder og især situationen som følge af Republikken Moldovas tiltrædelse af GATT. Den første undersøgelse foretages tre år efter aftalens ikrafttræden eller, når Republikken Moldova bliver kontraherende part i GATT, hvis dette sker forinden.

Afsnit II

Politisk dialog

ARTIKEL 6

Mellem parterne etableres der en regelmæssig politisk dialog, som de agter at udvikle og intensivere. Den skal ledsage og konsolidere tilnærmelsen mellem Fællesskabet og Republikken Moldova, støtte de politiske og økonomiske forandringer, der foregår i landet, og bidrage til etablering af nye samarbejdsformer. Den politiske dialog skal:

- styrke Republikken Moldovas forbindelser med Fællesskabet og således med samfundet af demokratiske nationer. Den økonomiske konvergens, der opnås i kraft af denne aftale, vil føre til nærmere politiske forbindelser
- befordre en større overensstemmelse i holdningerne til internationale spørgsmål af fælles interesse og således øge sikkerheden og stabiliteten
- indebære, at parterne bestræber sig på at samarbejde om spørgsmål vedrørende styrkelse af stabiliteten og sikkerheden i Europa, overholdelse af de demokratiske principper og respekt for og fremme af menneskerettighederne, især mindretals rettigheder, og at de om nødvendigt afholder konsultationer om de relevante spørgsmål.

ARTIKEL 7

På ministerplan finder den politiske dialog sted i Samarbejdsrådet, og ved andre lejligheder efter fælles overenskomst.

ARTIKEL 8

Parterne fastlægger andre procedurer og me-

kanismer for politisk dialog, især i følgende form:

- regelmæssige møder på højt embedsmandsplan mellem repræsentanter for Republikken Moldova og repræsentanter for Fællesskabet
- fuldstændig udnyttelse af alle diplomatiske kanaler mellem parterne, herunder passende kontakter på det bilaterale og ligeledes det multilaterale område, såsom møder i De Forenede Nationer, CSCE og andre fora
- udveksling af information om spørgsmål af fælles interesse vedrørende det politiske samarbejde i Europa
- alle andre fremgangsmåder, der kan bidrage til at konsolidere og udvikle den politiske dialog.

ARTIKEL 9

Den politiske dialog på parlamentarikerplan finder sted i det parlamentariske samarbejdsudvalg, der nedsættes efter artikel 87.

Afsnit III

Varehandel

ARTIKEL 10

1. Parterne indrømmer hinanden mestbegünstigelsesbehandling på alle områder med hensyn til:

- told og afgifter på import og eksport, herunder metoden for opkrævning af sådan told og sådanne afgifter
- bestemmelser vedrørende fortoldning, forsendelse, oplag og omladning
- skatter og andre indenlandske afgifter af enhver art, der direkte eller indirekte pålægges importerede varer
- betalingsmåder og overførsel af betalinger
- regler vedrørende salg, køb, transport, distribution og brug af varer på det indenlandske marked.

2. Bestemmelserne i stk. 1 gælder ikke for:

- a) fordele, der indrømmes med det sigte at oprette en toldunion eller et frihandelsområde eller i kraft af oprettelsen af en sådan union eller et sådant område
- b) fordele, der indrømmes bestemte lande i overensstemmelse med GATT og andre internationale aftaler til gavn for udviklingslandene

c) fordele, der indrømmes nabolande for at lette grænsetrafikken.

3. Bestemmelserne i stk. 1 og artikel 11, stk. 3, finder i en overgangsperiode indtil den 31. december 1998 eller Republikken Moldovas tiltrædelse af GATT, hvis denne sker forinden, ikke anvendelse på de i bilag I anførte fordele, som Republikken Moldova indrømmer andre uafhængige stater fra dagen før aftalens ikrafttrædelsesdato.

ARTIKEL 11

1. Parterne er enige om, at princippet om transitfrihed for varer er en væsentlig forudsætning for at nå denne aftales mål.

2. I den forbindelse sørger hver part for, at varer med oprindelse eller bestemmelsessted i den anden parts toldområde uhindret kan transiteres via eller gennem dens område.

3. Reglerne i artikel V, stk. 2, 3, 4 og 5, i GATT finder anvendelse mellem de to parter.

4. Reglerne i denne artikel berører ikke eventuelle særregler for specifikke sektorer, såsom transport, eller varer, der måtte være aftalt mellem parterne.

ARTIKEL 12

Uden at det berører de rettigheder og forpligtelser, der følger af for begge parter bindende internationale konventioner om midlertidig indførsel af varer, indrømmer hver part desuden den anden part fritagelse for indførselsafgifter og -told på midlertidigt indførte varer i de tilfælde og efter de procedurer, der måtte være fastlagt i andre internationale konventioner på området, som den er bundet af, i overensstemmelse med dens lovgivning. Der tages hensyn til de betingelser, hvorunder den pågældende part har accepteret forpligtelserne i medfør af sådanne konventioner.

ARTIKEL 13

Varer med oprindelse i henholdsvis Republikken Moldova og Fællesskabet indføres i henholdsvis Fællesskabet og Republikken Moldova uden kvantitative restriktioner, jf. dog bestemmelserne i artikel 17, 20 og 21, bestemmelserne i bilag II til denne aftale og bestemmelserne i artikel 77, 81, 244, 249 og 280 i akten vedrørende Spaniens og Portugals tiltrædelse af Det Europæiske Fællesskab.

ARTIKEL 14

1. Varer fra den ene parts område, der indføres i den anden parts område, pålægges ikke hverken direkte eller indirekte indenlandske skatter eller andre indenlandske afgifter af nogen art ud over dem, der direkte eller indirekte pålægges tilsvarende indenlandske varer.

2. Sådanne varer indrømmes desuden en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, der indrømmes tilsvarende varer af indenlandsk oprindelse under hensyn til alle love, administrative bestemmelser og forskrifter vedrørende deres indenlandske salg, udbydelse til salg, køb, transport, distribution eller anvendelse. Denne bestemmelse er ikke til hinder for, at der anvendes differentierede indenlandske transporttakster, som udelukkende skyldes hensynet til den økonomiske drift af transportmidlerne og ikke beror på varens nationalitet.

ARTIKEL 15

Følgende artikler i GATT finder med de nødvendige ændringer anvendelse mellem de to parter:

- i) Artikel VII, stk. 1, 2, 3, 4a, 4b, 4d og 5
- ii) Artikel VIII
- iii) Artikel IX
- iv) Artikel X.

ARTIKEL 16

Varer handles mellem parterne til markedspriser.

ARTIKEL 17

1. Såfremt en vare indføres i en parts område i så øgede mængder og under sådanne omstændigheder, at det forvolder eller kan forvolde væsentlig skade for de indenlandske producenter af tilsvarende eller direkte konkurrerende varer, kan Fællesskabet eller Republikken Moldova alt efter, hvem af dem der er berørt, træffe passende foranstaltninger i overensstemmelse med nedenstående procedurer og betingelser.

2. Før der træffes foranstaltninger eller i de tilfælde, hvor stk. 4 finder anvendelse, snarest muligt derefter, meddeler Fællesskabet respektive Republikken Moldova Samarbejdsudvalget alle fornødne oplysninger med henblik på,

at der kan findes en for begge parter tilfredsstillende løsning.

3. Hvis parterne på grundlag af konsultationerne ikke senest 30 dage efter sagens forelæggelse for Samarbejdsudvalget når til enighed om, hvilke foranstaltninger der skal træffes over for situationen, kan den part, der anmodede om konsultationerne, begrænse indførslen af de pågældende varer i det omfang og tidsrum, det er nødvendigt for at forebygge eller afhjælpe skaden, eller træffe andre formålstjenlige foranstaltninger.

4. I kritiske situationer, hvor en forsinkelse ville medføre en skade, som det er vanskeligt at råde bod på, kan parterne træffe foranstaltningerne inden konsultationerne under forudsætning af, at der tilbydes konsultationer straks efter, at foranstaltningerne er truffet.

5. Ved valget af foranstaltninger efter denne artikel skal de kontraherende parter foretrække de foranstaltninger, der griber mindst forstyrrende ind i virkeliggørelsen af denne aftales mål.

ARTIKEL 18

Intet i dette afsnit, særlig artikel 17, skal være til hinder for eller på nogen måde berøre muligheden af, at parterne træffer antidumpingforanstaltninger eller modforholdsregler i overensstemmelse med artikel VI i GATT, aftalen om gennemførelse af artikel VI i GATT, aftalen om fortolkning og anvendelse af artikel VI, XVI og XXIII i GATT eller dertil knyttet intern lovgivning.

I forbindelse med antidumping- eller subsidieundersøgelser indvilliger parterne hver især i at undersøge redegørelser fra den anden part og at underrette de pågældende om de vigtigste kendsgerninger og betragtninger, der vil blive lagt til grund for den endelige afgørelse. Før der indføres en endelig antidumpingtold eller udligningstold, bestræber parterne sig så vidt muligt på at få problemet løst på konstruktiv vis.

ARTIKEL 19

Aftalen udelukker ikke forbud mod eller restriktioner for indførsel, udførsel eller transit af varer, som er begrundet i hensynet til den offentlige sædelighed, den offentlige orden eller den offentlige sikkerhed, beskyttelse af menne-

skers, dyrs eller planters sundhed og liv, beskyttelse af naturressourcer, beskyttelse af nationale skatte af kunstnerisk, historisk eller arkæologisk værdi, beskyttelse af intellektuel, industriel og kommerciel ejendomsret eller regler vedrørende guld og sølv. Sådanne forbud eller restriktioner må dog ikke udgøre et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem parterne.

ARTIKEL 20

Dette afsnit gælder ikke for handel med tekstilvarer henhørende under kapitel 50-63 i den kombinerede nomenklatur. Handelen med disse varer er omfattet af en særskilt aftale, der blev paraferet den 14. maj 1993, og som har været anvendt midlertidigt siden den 1. januar 1993.

ARTIKEL 21

1. Handelen med varer henhørende under traktaten om oprettelse af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab omfattes af bestemmelserne i dette afsnit, dog ikke artikel 13.

2. Der nedsættes en kontaktgruppe vedrørende kul- og stålspørgsmål, sammensat af repræsentanter for på den ene side Fællesskabet og på den anden side Republikken Moldova.

Kontaktgruppen udveksler regelmæssigt information om alle kul- og stålspørgsmål af interesse for parterne.

ARTIKEL 22

Handelen med nukleare varer sker i overensstemmelse med bestemmelserne i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab. Om nødvendigt omfattes handelen med nukleare materialer af bestemmelserne i en særlig aftale, der indgås mellem Det Europæiske Atomenergifællesskab og Republikken Moldova.

Afsnit IV

Bestemmelser vedrørende erhvervsliv og investeringer

Kapitel I

Arbejdskraftens vilkår

ARTIKEL 23

1. Under hensyntagen til de i de enkelte medlemsstater gældende love, betingelser og procedurer bestræber Fællesskabet og medlemsstaterne sig på at sikre, at moldoviske statsborgere, der er lovligt beskæftiget på en medlemsstats område, ikke på grund af deres nationalitet forskelsbehandles i forhold til medlemsstatens egne statsborgere, for så vidt angår arbejdsvilkår, aflønning eller afskedigelse.

2. Under hensyntagen til de i Republikken Moldova gældende love, betingelser og procedurer bestræber Republikken Moldova sig på at sikre, at statsborgere fra en medlemsstat, der er lovligt beskæftiget på Republikken Moldovas område, ikke på grund af deres nationalitet forskelsbehandles i forhold til dens egne statsborgere, for så vidt angår arbejdsvilkår, aflønning eller afskedigelse.

ARTIKEL 24

Samordning af social sikkerhed

Parterne indgår aftaler med henblik på:

- i) under hensyntagen til de i de enkelte medlemsstater gældende betingelser og retningslinjer at fastsætte de nødvendige bestemmelser om samordning af de sociale sikringsordninger for arbejdstagere af moldovisk nationalitet, der er lovligt beskæftiget på en medlemsstats område. Disse bestemmelser skal især sikre, at:
 - alle forsikrings-, beskæftigelses- eller opholdsperioder, sådanne arbejdstagere har haft i de forskellige medlemsstater, lægges sammen for så vidt angår alders-, invaliditets- og dødsbetingede pensioner samt lægebehandling for sådanne arbejdstagere
 - pensioner betinget af alder, dødsfald, arbejdsulykker eller erhvervs sygdomme eller invaliditet som følge deraf, med undtagelse af de særlige ikke-bidragbaserede ydelser, frit kan overføres til den sats,

der anvendes efter lovgivningen i skyldnermedlemsstaten eller -staterne

- ii) under hensyntagen til de i Republikken Moldova gældende betingelser og retningslinjer at fastsætte de nødvendige bestemmelser for, at arbejdstagere, der er statsborgere i en medlemsstat, og som er lovligt beskæftiget i Republikken Moldova, indrømmes en behandling svarende til den, der er beskrevet i nr. i), andet led.

ARTIKEL 25

De foranstaltninger, der træffes ifølge artikel 24, berører ikke rettigheder eller forpligtelser, der måtte følge af bilaterale aftaler mellem Republikken Moldova og medlemsstaterne, hvorved der er fastsat en gunstigere behandling af statsborgere fra Republikken Moldova eller medlemsstaterne.

ARTIKEL 26

Samarbejdsrådet undersøger, hvilken fælles indsats der kan ydes for at hindre ulovlig indvandring under hensyntagen til princippet om og praksis for fornyet indrejse.

ARTIKEL 27

Samarbejdsrådet undersøger, hvorledes arbejdsvilkårene for erhvervsfolk kan forbedres i overensstemmelse med parternes internationale forpligtelser, herunder forpligtelserne i henhold til dokumentet fra CSCE-konferencen i Bonn.

ARTIKEL 28

Samarbejdsrådet fremsætter henstillinger om gennemførelsen af artikel 23, 26 og 27.

Kapitel II

Betingelser vedrørende etablering og drift af virksomheder

ARTIKEL 29

1. a) Fællesskabet og dets medlemsstater indrømmer i overensstemmelse med deres lovgivning og administrative bestemmelser, for så vidt angår moldoviske virksomheders etablering på deres område, en behandling, der ikke er mindre gun-

stig end den, de indrømmer noget tredjelands virksomheder.

b) Uden at det berører forbeholdene i bilag IV, indrømmer Fællesskabet og dets medlemsstater i overensstemmelse med deres lovgivning og administrative bestemmelser moldoviske virksomheders datterselskaber etableret på deres område en behandling, for så vidt angår deres drift, der ikke er mindre gunstig end den, de indrømmer nogen fællesskabsvirksomhed.

c) Fællesskabet og dets medlemsstater indrømmer i overensstemmelse med deres lovgivning og administrative bestemmelser moldoviske virksomheders filialer etableret på deres område en behandling, for så vidt angår deres drift, der ikke er mindre gunstig end den, de indrømmer filialer af noget tredjelands virksomheder.

2. a) Uden at det berører forbeholdene i bilag V, indrømmer Republikken Moldova i overensstemmelse med sin lovgivning og sine administrative bestemmelser, for så vidt angår fællesskabsvirksomheders etablering på dens område, en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, den indrømmer sine egne virksomheder eller, hvis den er gunstigere, den, den indrømmer noget tredjelands virksomheder.

b) Republikken Moldova indrømmer i overensstemmelse med sin lovgivning og sine administrative bestemmelser fællesskabsvirksomheders datterselskaber og filialer etableret på dens område en behandling, for så vidt angår deres drift, der ikke er mindre gunstig end den, den indrømmer sine egne virksomheder henholdsvis filialer eller, hvis den er gunstigere, den, den indrømmer noget tredjelands virksomheder henholdsvis filialer.

3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 må ikke bruges til omgåelse af en parts lovgivning og administrative bestemmelser om adgang til bestemte sektorer eller aktiviteter, for så vidt angår datterselskaber af den anden parts virksomheder etableret på den pågældende første parts område.

Den i stk. 1 og 2 nævnte behandling indrømmes virksomheder, der er etableret i henholdsvis Fællesskabet og Republikken Moldova på

denne aftales ikrafttrædelsesdato, og virksomheder, der etableres efter denne dato, fra tidspunktet for deres etablering.

ARTIKEL 30

1. Bestemmelserne i artikel 29 gælder ikke for lufttransport, transport ad indre vandveje og søtransport, jf. dog bestemmelserne i artikel 101.

2. For så vidt angår skibsagenturers aktiviteter inden for international søtransport, herunder intermodale transportforløb, der indbefatter en sørejse, tillader hver part dog den anden parts virksomheder forretningsmæssig tilstedeværelse på sit område i form af datterselskaber eller filialer på etablerings- og driftsvilkår, der ikke er mindre gunstige end dem, den indrømmer sine egne virksomheder eller, hvis de er gunstigere, dem, den indrømmer datterselskaber eller filialer af noget tredjelands virksomheder.

Sådanne aktiviteter omfatter, men er ikke begrænset til:

a) markedsføring og salg af tjenesteydelser inden for søtransport og i relation dertil ved direkte kontakt med kunder, fra tilbudsgivning til fakturering, uanset om disse tjenesteydelser udføres eller udbydes af servicevirksomheden selv eller af servicevirksomheder, som servicesælgeren har etableret stående forretningsforbindelser med

b) køb og brug for egen regning eller på kunders vegne (og videresalg til kunder) af tjenesteydelser inden for transport og i relation dertil, herunder indlandstransportydelse ved enhver transportform, især indre vandveje, veje og jernbaner, som er nødvendige for levering af en integreret service

c) udfærdigelse af dokumenter, herunder transportdokumenter, tolddokumenter eller andre dokumenter vedrørende de transporterede varers oprindelse og beskaffenhed

d) formidling af forretningsmæssige oplysninger ved et hvilket som helst middel, herunder edb-informationssystemer og elektronisk dataudveksling (med forbehold af ikke-diskriminerende restriktioner vedrørende telekommunikation)

e) etablering af forretningsforbindelser af enhver art, herunder erhvervelse af virksomhedskapitalandele og deltagelse i ansættelse af lokalt personale (eller udenlandsk perso-

- nale efter de relevante bestemmelser i denne aftale), med lokalt etablerede skibsagenturer
- f) handling på virksomhedernes vegne, organisering af skibsanløb eller overtagelse af gods, når det er påkrævet.

ARTIKEL 31

I denne aftale forstås ved:

- a) henholdsvis en »fællesskabsvirksomhed« eller en »moldovisk virksomhed«: en virksomhed, der er oprettet i overensstemmelse med henholdsvis en medlemsstats eller Republikken Moldovas lovgivning, og hvis vedtægtsmæssige hjemsted, hovedkontor eller hovedforretningssted er beliggende på henholdsvis Fællesskabets eller Republikken Moldovas område. Når en virksomhed, der er oprettet i overensstemmelse med henholdsvis en medlemsstats eller Republikken Moldovas lovgivning, alene har sit vedtægtsmæssige hjemsted på henholdsvis Fællesskabets eller Republikken Moldovas område, betragtes den som henholdsvis en fællesskabsvirksomhed eller en moldovisk virksomhed, såfremt dens drift har en reel og vedvarende forbindelse med økonomien i henholdsvis en af medlemsstaterne eller Republikken Moldova
- b) »datterselskab« af en virksomhed: en virksomhed, som faktisk kontrolleres af denne virksomhed
- c) »filial« af en virksomhed: et forretningssted, der ikke har status som juridisk person, men som giver indtryk af varighed, såsom en afdeling af et moderorgan, har en ledelse og er materielt rustet til at indgå forretninger med tredjemand, således at sidstnævnte om end vidende, at der om nødvendigt vil være en juridisk forbindelse med moderorganet, der har sit hovedkontor i udlandet, ikke behøver at forhandle direkte med moderorganet, men kan afslutte forretninger på det forretningssted, der udgør afdelingen
- d) »etablering«: de i litra a), omhandlede fællesskabsvirksomheders og moldoviske virksomheders ret til at indlede erhvervsvirksomhed ved oprettelse af datterselskaber og filialer i henholdsvis Republikken Moldova eller Fællesskabet
- e) »drift«: udøvelse af erhvervsvirksomhed

- f) »erhvervsvirksomhed«: virksomhed inden for industri, handel og liberale erhverv.

For så vidt angår international søtransport, herunder intermodale transportforløb, der indbefatter en sørejse, finder bestemmelserne i dette kapitel og kapitel III også anvendelse på statsborgere fra medlemsstaterne eller Republikken Moldova, der er etableret uden for henholdsvis Fællesskabet eller Republikken Moldova, og rederier, der er etableret uden for Fællesskabet eller Republikken Moldova, og som kontrolleres af statsborgere i henholdsvis en medlemsstat eller Republikken Moldova, såfremt deres skibe er registreret i henholdsvis den pågældende medlemsstat eller Republikken Moldova i overensstemmelse med deres respektive lovgivninger.

ARTIKEL 32

1. Intet i denne aftale skal hindre en part i at træffe foranstaltninger af forsigtighedsgrunde, herunder foranstaltninger til beskyttelse af investorer, indlånere, forsikringstagere eller personer, over for hvem en finansiel servicevirksomhed har en tillidsforpligtelse, eller til sikring af det finansielle systems integritet og stabilitet. Sådanne foranstaltninger, der ikke måtte være i overensstemmelse med aftalens bestemmelser, må ikke bruges til omgåelse af en parts forpligtelser i henhold til aftalen.

2. Intet i denne aftale skal fortolkes således, at en part tvinges til at videregive oplysninger om enkeltkunders forhold og regnskaber eller fortrolige eller retsbeskyttede oplysninger, som er i offentlige organers besiddelse.

ARTIKEL 33

Bestemmelserne i denne aftale skal ikke være til hinder for, at hver part træffer de forholdsregler, der måtte være nødvendige for at forebygge, at dens foranstaltninger vedrørende tredjelandes adgang til dens marked omgås ved hjælp af denne aftales bestemmelser.

ARTIKEL 34

1. Uanset bestemmelserne i kapitel I har en fællesskabsvirksomhed eller en moldovisk virksomhed, der er etableret på henholdsvis Republikken Moldovas eller Fællesskabets område, ret til i overensstemmelse med etableringsværtslandets gældende lovgivning på hen-

holdsvis Republikken Moldovas og Fællesskabets område at beskæftige eller i et datterselskab eller en filial at lade beskæftige ansatte, der er statsborgere i henholdsvis Fællesskabets medlemsstater og Republikken Moldova, forudsat at sådanne ansatte er nøglepersonale som defineret i stk. 2, og at de udelukkende beskæftiges af virksomheder, datterselskaber eller filialer. Sådanne ansattes opholds- og arbejdstilladelser kan kun gælde for det tidsrum, en sådan beskæftigelse varer.

2. Som nøglepersonale i ovennævnte virksomheder, herefter kaldet »organisationer«, anses »virksomhedsinternt udstationerede«, som defineret i litra c), inden for nedennævnte kategorier, forudsat at organisationen er en juridisk person, og at de pågældende har været beskæftiget i den eller været partnere i den (på anden måde end som majoritetsaktionærer) i mindst det år, der går umiddelbart forud for en sådan udstationering:

- a) personer i en overordnet stilling i en organisation, som primært forestår ledelsen af foretagendet, og som i generel tilsyns- og ledelsesmæssig henseende først og fremmest sorterer under virksomhedens bestyrelse eller aktionærer eller tilsvarende, herunder personer:
 - der leder foretagendet eller en afdeling eller underafdeling af det
 - der fører tilsyn og kontrol med andre tilsyns-, fag- eller ledelsesmedarbejders arbejde
 - der personligt har beføjelser til at ansætte og afskedige eller anbefale ansættelse, afskedigelse eller andre personale-dispositioner
- b) personer, der arbejder i en organisation, og som besidder en ekspertviden af afgørende betydning for foretagendets service, forskningsudstyr, teknikker eller ledelse. I bedømmelsen af en sådan viden kan der udover den for foretagendet specifikke viden indgå et højt kvalifikationsniveau med hensyn til en type arbejde eller aktivitet, der kræver specifik teknisk viden, herunder medlemskab af en anerkendt faggruppe.
- c) Ved en »virksomhedsinternt udstationeret« forstås en fysisk person, der arbejder i en organisation på en parts område, og som i forbindelse med udøvelse af erhvervsvirksomhed midlertidigt overflyttes til den anden

parts område; den pågældende organisation skal have sit hovedforretningssted på en parts område, og overflytningen skal ske til et under denne organisation hørende foretagende (filial, datterselskab), der reelt udøver tilsvarende erhvervsvirksomhed på den anden parts område.

ARTIKEL 35

1. Parterne bestræber sig så vidt muligt på ikke at træffe foranstaltninger eller dispositioner, der gør etablerings- og driftsvilkårene for den anden parts virksomheder mere restriktive, end de var på dagen før datoen for undertegnelsen af aftalen.

2. Denne artikels bestemmelser berører ikke bestemmelserne i artikel 43, og for de i artikel 43 omhandlede situationer gælder udelukkende de i nævnte artikel fastsatte bestemmelser.

3. I partnerskabets og samarbejdets ånd og i lyset af bestemmelserne i artikel 50 underretter Republikken Moldovas regering Fællesskabet om sine hensigter om fremlæggelse af ny lovgivning eller fastsættelse af nye administrative bestemmelser, der kan gøre etablerings- og driftsvilkårene for EF-virksomheders datterselskaber og filialer i Republikken Moldova mere restriktive, end de var på dagen før datoen for undertegnelsen af aftalen. Fællesskabet kan anmode Republikken Moldova om at fremsende udkastene til sådan lovgivning eller sådanne administrative bestemmelser og deltage i konsultationer om disse udkast.

4. Såfremt ny lovgivning eller nye administrative bestemmelser i Republikken Moldova medfører, at etableringsvilkårene for fællesskabsvirksomheder på dens område og driftsvilkårene for datterselskaber og filialer af fællesskabsvirksomheder etableret i Republikken Moldova bliver mere restriktive, end de var på dagen for undertegnelsen af aftalen, skal den pågældende lovgivning eller de pågældende administrative bestemmelser i en periode på tre år efter deres ikrafttrædelsestidspunkt ikke finde anvendelse på de datterselskaber og filialer, der allerede var etableret i Republikken Moldova på dette ikrafttrædelsestidspunkt.

Kapitel III

Grænseoverskridende udveksling af tjenesteydelser mellem Fællesskabet og Republikken Moldova

ARTIKEL 36

1. Parterne forpligter sig til efter dette kapitels bestemmelser at tage de nødvendige skridt til gradvis at muliggøre grænseoverskridende levering af tjenesteydelser fra fællesskabsvirksomheder eller moldoviske virksomheder, der er etableret hos en anden part end den, hvor modtageren af den pågældende tjenesteydelse er bosat, under hensyntagen til udviklingen i parternes servicesektor.

2. Samarbejdsrådet fremsætter henstillinger om gennemførelsen af denne artikels stk. 1.

ARTIKEL 37

Parterne samarbejder om at udvikle en markedsorienteret servicesektor i Republikken Moldova.

ARTIKEL 38

1. Parterne forpligter sig til for den internationale søtransports vedkommende på effektiv vis at anvende princippet om uhindret adgang til markedet og trafikken på et kommercielt grundlag.

a) Ovenstående bestemmelse berører ikke retigheder og forpligtelser i henhold til De Forenede Nations konvention om en adfærdskodeks for linjekonferencer som gældende for den ene eller den anden af de kontraherende parter i denne aftale. Ikke-konferencelinjer kan frit konkurrere med en konference, for så vidt som de overholder princippet om fair konkurrence på et kommercielt grundlag.

b) Parterne bekræfter, at de tilslutter sig princippet om fri konkurrence som et væsentligt træk ved markedet for tør og våd bulk-fragt.

2. På grundlag af principperne i stk. 1:

a) anvender parterne fra denne aftales ikrafttræden ingen lastfordelingsbestemmelser i bilaterale aftaler mellem nogen af Fællesskabets medlemsstater og det tidligere Sovjetunionen

b) indfører parterne ikke lastfordelingsklausuler i fremtidige bilaterale aftaler med tredjelande undtagen under sådanne særlige om-

stændigheder, hvor linjerederier fra en af parterne i denne aftale ikke på anden vis har reel mulighed for at deltage i trafikken til og fra det pågældende tredjeland

c) forbyder parterne lastfordelingsarrangementer i fremtidige bilaterale aftaler om tør og våd bulk-fragt

d) afskaffer parterne ved denne aftales ikrafttræden alle ensidige foranstaltninger og administrative, tekniske og andre hindringer, der kan have begrænsende eller diskriminerende virkninger for den frie udveksling af tjenesteydelser inden for international søtransport.

For så vidt angår adgang til havne, der betjener den internationale trafik, og brug af havnens infrastruktur og hjælpe-tjenester for skibsfarten samt afgifter og gebyrer i forbindelse dermed, toldfaciliteter og tildeling af kajplads og laste- og lossefaciliteter, indrømmer hver part i øvrigt skibe, der drives af statsborgere eller virksomheder hos den anden part, en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, der gælder for dens egne skibe.

3. Statsborgere og virksomheder i Fællesskabet, der leverer internationale søtransporttjenesteydelser, gives også adgang til at levere internationale søtransport-flodtransport-tjenesteydelser på de indre vandveje i Republikken Moldova, og omvendt.

ARTIKEL 39

Med henblik på at sikre en samordnet transportudvikling mellem parterne tilpasset deres handelsmæssige behov, kan parterne som defineret i artikel 96 efter denne aftales ikrafttræden som hensigtsmæssigt forhandle særlige aftaler om betingelserne for gensidig markedsadgang og udveksling af tjenesteydelser inden for vej-, jernbane- og indre vandvejstransport og eventuelt lufttransport.

Kapitel IV

Almindelige bestemmelser

ARTIKEL 40

1. Dette afsnits bestemmelser anvendes med forbehold af begrænsninger, der er begrundet i hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed eller folkesundheden.

2. De finder ikke anvendelse på aktiviteter, der på den ene eller den anden parts område er forbundet, selv lejlighedsvis, med udøvelse af officiel myndighed.

ARTIKEL 41

For så vidt angår dette afsnit, skal intet i denne aftale hindre parterne i at anvende deres lovgivning og administrative bestemmelser vedrørende fysiske personers indrejse og ophold, arbejde, arbejdsvilkår og etablering samt udveksling af tjenesteydelser, forudsat at det ikke sker på en sådan måde, at en part derved helt eller delvis berøves de fordele, der tilkommer den i medfør af en given bestemmelse i aftalen. Denne bestemmelse berører ikke anvendelsen af artikel 40.

ARTIKEL 42

Virksomheder, der kontrolleres og alene ejes af moldoviske virksomheder og fællesskabsvirksomheder i fællesskab, omfattes også af bestemmelserne i kapitel II, III og IV.

ARTIKEL 43

Den behandling, den ene af aftalens parter indrømmer den anden, kan fra dagen en måned forud for datoen for ikrafttrædelsen af de relevante forpligtelser i den almindelige overenskomst om handel med tjenesteydelser (GATS), for så vidt angår sektorer eller foranstaltninger omfattet af GATS, i intet tilfælde være gunstigere end den, den pågældende første part indrømmer efter GATS-bestemmelserne, hvilket gælder hver enkelt servicesektor, undersektor og tjenesteydelsesform.

ARTIKEL 44

For så vidt angår dette afsnits kapitel II, III og IV, tages der ikke hensyn til en behandling, som Fællesskabet, dets medlemsstater eller Republikken Moldova indrømmer på grundlag af forpligtelser indgået ved økonomiske integrationsaftaler i overensstemmelse med principperne i artikel V i GATS.

ARTIKEL 45

1. Den mestbegunstigelsesbehandling, der indrømmes efter bestemmelserne i dette afsnit,

finder ikke anvendelse på skattefordele, som parterne nu eller i fremtiden indrømmer på grundlag af aftaler til forebyggelse af dobbeltbeskatning eller andre skatteordninger.

2. Intet i dette afsnit skal fortolkes således, at parterne hindres i at træffe eller håndhæve foranstaltninger, der har til formål at forebygge skatteundgåelse eller -unddragelse efter skattebestemmelser i aftaler til forebyggelse af dobbeltbeskatning og andre skatteordninger eller den indenlandske skattelovgivning.

3. Intet i dette afsnit skal fortolkes således, at medlemsstaterne eller Republikken Moldova hindres i ved anvendelsen af de relevante bestemmelser i deres skattelovgivning at sondre mellem skattepligtige, der ikke befinder sig i samme situation, specielt hvad angår deres bopæl.

ARTIKEL 46

Uden at det berører artikel 34, skal ingen bestemmelser i dette afsnits kapitel II, III og IV fortolkes som givende:

- statsborgere i henholdsvis medlemsstaterne eller Republikken Moldova ret til at indrejse eller opholde sig på henholdsvis Republikken Moldovas eller Fællesskabets område i nogen som helst egenskab og især som aktionær eller anpartshaver i en virksomhed eller leder eller ansat i en sådan eller leverandør eller modtager af tjenesteydelser
- moldoviske virksomheders datterselskaber eller filialer i Fællesskabet ret til på Fællesskabets område at beskæftige eller lade beskæftige moldoviske statsborgere
- fællesskabsvirksomheders datterselskaber eller filialer i Republikken Moldova ret til på Republikken Moldovas område at beskæftige eller lade beskæftige statsborgere fra medlemsstaterne
- moldoviske virksomheder eller moldoviske virksomheders datterselskaber eller filialer i Fællesskabet ret til at stille moldoviske personer til rådighed til at handle på vegne og under tilsyn af andre personer på grundlag af midlertidige ansættelseskontrakter
- fællesskabsvirksomheder eller fællesskabsvirksomheders datterselskaber eller filialer i Republikken Moldova ret til at stille arbejdstagere, der er statsborgere i medlemsstaterne, til rådighed på grundlag af midlertidige ansættelseskontrakter.

Afsnit V

Løbende betalinger og kapital

ARTIKEL 47

1. Parterne forpligter sig til i frit konvertibel valuta at tillade betalinger på betalingsbalancens løbende poster mellem personer bosat i Fællesskabet og Republikken Moldova i forbindelse med udveksling af varer og tjenesteydelser eller personbevægelser foretaget i overensstemmelse med denne aftales bestemmelser.

2. Hvad angår transaktioner på betalingsbalancens kapitalposter, sikres der fra aftalens ikrafttræden frie kapitalbevægelser i forbindelse med direkte investeringer i virksomheder oprettet i overensstemmelse med værtslandets lovgivning og investeringer i overensstemmelse med bestemmelserne i kapitel II i afsnit IV samt afvikling eller hjemtagelse af disse investeringer og ethvert afkast deraf.

3. Med forbehold af stk. 2 og 5, indføres der fra denne aftales ikrafttræden ingen nye valutarestriktioner for kapitalbevægelser og løbende betalinger i relation dertil mellem personer bosat i Fællesskabet og Republikken Moldova, og de bestående ordninger kan heller ikke gøres mere restriktive.

4. Parterne konsulterer hinanden med henblik på at lette andre former for kapitalbevægelser end de i stk. 2 nævnte mellem Fællesskabet og Republikken Moldova for at fremme denne aftales mål.

5. Under henvisning til bestemmelserne i denne artikel kan Republikken Moldova, indtil den moldoviske valuta bliver fuldt ud konvertibel i den betydning, der fremgår af artikel VIII i vedtægten (Articles of Agreement) for Den Internationale Valutafond (IMF), i særlige tilfælde anvende valutarestriktioner i forbindelse med ydelse eller optagelse af kort- og mellemfristede finansielle kreditter, for så vidt som sådanne restriktioner pålægges Republikken Moldova som betingelse for ydelse af sådanne kreditter og er tilladt efter Republikken Moldovas status under IMF. Republikken Moldova anvender disse restriktioner uden forskelsbehandling. De anvendes på en sådan måde, at de bringer færrest mulige forstyrrelser i denne aftale. Republikken Moldova underretter straks Samarbejdsrådet om indførelsen af sådanne foranstaltninger og eventuelle ændringer deri.

6. Med forbehold af stk. 1 og 2, kan hen-

holdsvis Fællesskabet og Republikken Moldova under særlige omstændigheder, når kapitalbevægelser mellem Fællesskabet og Republikken Moldova medfører eller kan medføre alvorlige vanskeligheder for valutakurspolitikken eller den monetære politik i Fællesskabet eller Republikken Moldova, træffe beskyttelsesforanstaltninger med hensyn til kapitalbevægelser mellem Fællesskabet og Republikken Moldova i en periode på højst seks måneder, hvis sådanne foranstaltninger er absolut nødvendige.

Afsnit VI

Konkurrence, beskyttelse af intellektuel, industriel og kommerciel ejendomsret og lovgivningssamarbejde

ARTIKEL 48

1. Parterne er enige om at bestræbe sig på ved anvendelse af deres konkurrencelovgivning eller på anden måde at afhjælpe eller fjerne konkurrencebegrænsninger fra virksomheders side eller som følge af statsintervention, for så vidt som de kan berøre samhandelen mellem Fællesskabet og Republikken Moldova.

2. Til fremme af målene i stk. 1:

2.1. sikrer parterne, at de har og håndhæver en lovgivning om virksomheders begrænsning af konkurrencen inden for deres jurisdiktion

2.2. afstår parterne fra at yde statsstøtte, der begunstiger visse virksomheder eller produktion af andre varer end råvarer som defineret i GATT eller levering af tjenesteydelser, og som fordrejer eller kan fordreje konkurrencen, for så vidt som den berører samhandelen mellem Fællesskabet og Republikken Moldova

2.3. giver en part på anmodning af den anden part oplysninger om sine statsstøtteordninger eller statsstøtte i bestemte enkelttilfælde. Det er ikke påkrævet, at der gives oplysninger, som er omfattet af parternes lovgivning om tavshedspligt

2.4. erklærer parterne sig, for så vidt angår statsmonopoler af erhvervsmæssig karakter, rede til fra det fjerde år fra datoen for deres aftales ikrafttræden at sikre, at der ikke sker forskelsbehandling mellem deres statsborgere med hensyn til de vilkår, på hvilke varer indkøbes eller udbydes

2.5. erklærer parterne sig, for så vidt angår offentlige virksomheder eller virksomheder,

som medlemsstaterne eller Republikken Moldova indrømmer enerettigheder, rede til fra det fjerde år fra denne aftales ikrafttrædelsesdato at sikre, at der ikke træffes eller opretholdes foranstaltninger, der fordrejer samhandelen mellem Fællesskabet og Republikken Moldova i et omfang, som strider mod parternes respektive interesser. Denne bestemmelse må ikke medføre faktiske eller juridiske hindringer for udførelsen af de særlige opgaver, der påhviler sådanne virksomheder.

2.6. Den i stk. 2.4 og 2.5 fastsatte periode kan forlænges efter aftale mellem parterne.

3. På Fællesskabets eller Republikken Moldovas anmodning kan der i Samarbejdsudvalget afholdes konsultationer om de i stk. 1 og 2 omhandlede begrænsninger eller fordrejninger af konkurrenceregler og håndhævelsen af parternes konkurrenceregler, dog med de indskrænkninger, der måtte følge af lovgivning om videregivelse af oplysninger, fortrolighed og tavshedspligt. Konsultationerne kan også omfatte spørgsmål vedrørende fortolkningen af stk. 1 og 2.

4. Parter med erfaring i anvendelse af konkurrenceregler stiller sig velvilligt over for efter anmodning og i det omfang, ressourcerne tillader det, at yde andre parter faglig bistand til formulering og gennemførelse af konkurrenceregler.

5. Ovenstående bestemmelser berører på ingen måde parternes ret til at træffe de fornødne foranstaltninger, særlig som nævnt i artikel 18, til imødegåelse af fordrejninger af samhandelen med varer eller tjenesteydelser.

ARTIKEL 49

1. I henhold til bestemmelserne i denne artikel og bilag III forbedrer Republikken Moldova fortsat beskyttelsen af den intellektuelle, industrielle og kommercielle ejendomsret, således at der senest ved udgangen af det femte år efter aftalens ikrafttræden opnås et beskyttelsesniveau svarende til det, der findes i Fællesskabet, herunder effektive midler til håndhævelse af sådanne rettigheder.

2. Senest ved udgangen af det femte år efter aftalens ikrafttræden tiltræder Republikken Moldova de multilaterale konventioner om intellektuel, industriel og kommerciel ejendomsret, der er nævnt i punkt 1 i bilag III, og som Fællesskabets medlemsstater er parter i eller

faktisk anvender efter de relevante bestemmelser i disse konventioner.

ARTIKEL 50

1. Parterne erkender, at en tilnærmelse af Republikken Moldovas bestående og fremtidige lovgivning til Fællesskabets lovgivning er en vigtig forudsætning for en styrkelse af de økonomiske forbindelser mellem Republikken Moldova og Fællesskabet. Republikken Moldova bestræber sig på at sikre, at dens lovgivning gradvis bliver forenelig med Fællesskabets.

2. Tilnærmelsen af lovgivningen omfatter navnlig følgende områder: toldlovgivning, selskabslovgivning, banklovgivning, selskabsregnskaber og -beskatning, intellektuel ejendomsret, beskyttelse af arbejdstagere på arbejdspladsen, finansielle tjenesteydelser, konkurrenceregler, offentlige indkøb, beskyttelse af menneskers, dyrs og planters sundhed og liv, miljø, forbrugerbeskyttelse, indirekte beskatning, tekniske forskrifter og standarder, det nukleare område og transport.

3. Fællesskabet yder som formålstjenligt Republikken Moldova faglig bistand til gennemførelsen af disse foranstaltninger, hvilket bl.a. kan omfatte:

- udveksling af eksperter
- formidling af tidlig information, især om relevant lovgivning
- afholdelse af seminarer
- uddannelsesaktiviteter
- støtte til oversættelse af fællesskabsret i de relevante sektorer.

Afsnit VII

Økonomisk samarbejde

ARTIKEL 51

1. Fællesskabet og Republikken Moldova etablerer et økonomisk samarbejde med det sigte at bidrage til den økonomiske reform- og genopretningsproces og en bæredygtig udvikling i Republikken Moldova. Ved dette samarbejde styrker og udvikler de økonomiske forbindelser til gavn for begge parter.

2. I udformningen af politikker og andre foranstaltninger til fremme af økonomiske og sociale reformer og omstrukturering af det økonomiske system i Republikken Moldova tages

der hensyn til bæredygtighed og en harmonisk social udvikling; der tages ligeledes fuldt ud hensyn til miljøet.

3. I det øjemed koncentrerer samarbejdet om industrielt samarbejde, fremme og beskyttelse af investeringer, offentlige indkøb, standarder og overensstemmelsesvurdering, minedrift og råstoffer, videnskab og teknologi, uddannelse, landbrug og agroindustri, energi, miljø, transport, telekommunikation, finansielle tjenesteydelser, hvidvaskning af penge, monetær politik, regionaludvikling, samarbejde på det sociale område, turisme, små og mellemstore virksomheder, information og kommunikation, forbrugerbeskyttelse, told, statistisk samarbejde, økonomi og narkotika.

4. Der lægges særlig vægt på foranstaltninger, der kan fremme samarbejdet mellem de uafhængige stater og således befordre en harmonisk udvikling i regionen.

5. Det økonomiske samarbejde og andre former for samarbejde i henhold til denne aftale kan om fornødent støttes ved faglig bistand fra Fællesskabet under hensyntagen til Fællesskabets gældende rådsforordning om faglig bistand til de uafhængige stater, prioriteterne i det vejledende program for Fællesskabets faglige bistand til Republikken Moldova og de fastlagte koordinerings- og gennemførelsesprocedurer.

6. Samarbejdsrådet fremsætter henstillinger om udvikling af samarbejdet på de i stk. 3 nævnte områder.

ARTIKEL 52

Industrielt samarbejde

1. Samarbejdet tager især sigte på at fremme følgende:

- udvikling af forretningsforbindelser mellem økonomiske aktører fra de to parter, f.eks. med henblik på overførsel af teknologi og knowhow
- Fællesskabets deltagelse i Republikken Moldovas indsats for omstrukturering og teknisk højnelse af dens industri
- ledelsesforbedringer
- udvikling af bedre handelsregler og -praksis, herunder produktmarkedsføring
- miljøbeskyttelse
- tilpasning af industriproduktionens struktur

til en fremskreden markedsøkonomis normer

- omstilling af det militærindustrielle kompleks.

2. Denne artikels bestemmelser berører ikke håndhævelsen af Fællesskabets konkurrence-regler for virksomhederne.

ARTIKEL 53

Fremme og beskyttelse af investeringer

1. Under hensyntagen til Fællesskabets og medlemsstaternes respektive beføjelser og kompetence tager samarbejdet sigte på at skabe et gunstigt klima for såvel inden- som udenlandske investeringer især i kraft af bedre vilkår for beskyttelse af investeringer, overførsel af kapital og udveksling af information om investeringsmuligheder.

2. I dette samarbejde stiles der især mod:
- at medlemsstaterne og Republikken Moldova eventuelt indgår aftaler om fremme og beskyttelse af investeringer
 - at medlemsstaterne og Republikken Moldova eventuelt indgår aftaler til forebyggelse af dobbeltbeskatning
 - at der skabes gunstige betingelser for tiltrækning af udenlandske investeringer til den moldoviske økonomi
 - at der skabes de fornødne, stabile lovgivningsrammer og betingelser for erhvervslivet, og at der udveksles information om lovgivning, administrative bestemmelser og administrativ praksis på investeringsområdet
 - at der udveksles information om investeringsmuligheder bl.a. ved afholdelse af messer, udstillinger, handelsuger og andre arrangementer.

ARTIKEL 54

Offentlige indkøb

Parterne samarbejder om at skabe forudsætninger for, at kontrakter om varer og tjenesteydelser indgås på åbne og konkurrencebaserede vilkår, især på basis af udbud.

ARTIKEL 55

Samarbejde vedrørende standarder og overensstemmelsesvurdering

1. Samarbejdet mellem parterne tager sigte

på at fremme tilpasningen til internationalt vedtagne kriterier, principper og retningslinjer vedrørende standarder og overensstemmelsesvurdering. Der sættes på at befordre den gensidige anerkendelse af overensstemmelsesvurderinger og en højnelse af moldoviske produkters kvalitet.

2. I det øjemed bestræber parterne sig på:

- at fremme et hensigtsmæssigt samarbejde med specialiserede organisationer og institutioner på disse områder
- at fremme anvendelsen af Fællesskabets tekniske forskrifter og europæiske standarder og procedurer for overensstemmelsesvurdering
- at muliggøre udveksling af erfaringer og teknisk information vedrørende kvalitetsstyring.

ARTIKEL 56

Minedrift og råstoffer

1. Parterne bestræber sig på at øge investeringerne og handelen inden for minedrift og råstoffer.

2. Samarbejdet rettes især mod følgende områder:

- udveksling af information om udviklingen i minedriftssektoren og non-ferrometalsektoren
- etablering af juridiske rammer for et samarbejde
- handelsspørgsmål
- udvikling af lovgivning og andre foranstaltninger vedrørende miljøbeskyttelse
- uddannelse
- sikkerheden i minedriftssektoren.

ARTIKEL 57

Samarbejde om videnskab og teknologi

1. Parterne fremmer samarbejdet inden for civil videnskabelig forskning og teknologisk udvikling på basis af gensidige fordele og, afhængigt af de disponible ressourcer, fyldestgørende adgang til deres respektive programmer under forudsætning af en tilstrækkelig effektiv beskyttelse af intellektuel, industriel og kommerciel ejendomsret.

2. Det videnskabelige og teknologiske samarbejde omfatter:

- udveksling af videnskabelig og teknisk information
- fælles aktiviteter inden for videnskabelig forskning og teknologisk udvikling
- uddannelsesaktiviteter og mobilitetsprogrammer for videnskabsmænd, forskere og teknikere beskæftiget med videnskabelig forskning og teknologisk udvikling hos begge parter.

Når samarbejdet tager form af uddannelses- eller træningsaktiviteter, gennemføres det efter bestemmelserne i artikel 58.

Parterne kan efter gensidig aftale indlede andre former for samarbejde på det videnskabelige og teknologiske område.

Ved iværksættelsen af sådanne samarbejdsaktiviteter lægges der særlig vægt på omplacering af videnskabsmænd, ingeniører, forskere og teknikere, der er eller har været beskæftiget inden for forskning i eller produktion af masseødelæggelsesvåben.

3. Samarbejdet i henhold til denne artikel gennemføres på grundlag af særlige aftaler, der forhandles og indgås i overensstemmelse med de af hver af parterne fastsatte procedurer, og som bl.a. indeholder hensigtsmæssige bestemmelser om intellektuel, industriel og kommerciel ejendomsret.

ARTIKEL 58

Uddannelse

1. Parterne samarbejder om at højne det almindelige uddannelsesniveau og det erhvervsfaglige kvalifikationsniveau i Republikken Moldova i både den offentlige og den private sektor.

2. Samarbejdet rettes specielt mod følgende områder:

- modernisering af systemerne for højere uddannelse i Republikken Moldova, herunder systemet for anerkendelse af højere uddannelsesinstitutioner og eksamensbeviser for højere uddannelser
- uddannelse af ledere i den offentlige og den private sektor og embedsmænd på prioriterede områder efter nærmere fastlæggelse
- samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner og mellem uddannelsesinstitutioner og virksomheder
- mobilitet for lærere, akademikere, admini-

- stratorer, yngre videnskabsfolk og forskere og for unge
- fremme af undervisningen i europæiske forhold ved egnede institutioner
- undervisning i Fællesskabets sprog
- uddannelse af konferencetolke
- uddannelse af journalister
- uddannelse af undervisere.

3. En parts eventuelle deltagelse i den anden parts relevante uddannelsesprogrammer kan overvejes i overensstemmelse med deres respektive procedurer og, hvor det er hensigtsmæssigt, fastlægges der så institutionelle rammer og planer for samarbejdet med udgangspunkt i Republikken Moldovas deltagelse i Fællesskabets TEMPUS-program.

ARTIKEL 59

Landbrug og agroindustri

Samarbejdet på dette område skal tage sigte på videreførelse af landbrugsreformerne, modernisering, privatisering og omstrukturering af landbruget, agroindustrien og servicesektoren i Republikken Moldova og udvikling af inden- og udenlandske markeder for moldoviske produkter under hensyntagen til beskyttelsen af miljøet og nødvendigheden af at forbedre fødevarerforsynings sikkerheden. Parterne tilstræber også en gradvis tilnærmelse af de moldoviske normer til Fællesskabets tekniske forskrifter vedrørende industri- og landbrugsfødevarer, herunder normerne på sundheds- og plantesundhedsområdet.

ARTIKEL 60

Energi

1. Samarbejdet finder sted efter markedsøkonomiens og det europæiske energicharters principper og på baggrund af den gradvise integration af energimarkederne i Europa.

2. Samarbejdet omfatter bl.a. følgende områder:

- energiproduktionens, -forsyningsens og -forbrugets miljøvirkninger med det sigte at forebygge eller mindske de miljøsikkerhedsrisici, der opstår som følge af disse aktiviteter
- forbedring af energiforsynings kvaliteten og sikkerheden, herunder spredning på flere leverandører, på en økonomisk og miljømæssigt forsvarlig måde

- formulering af energipolitik
- forbedring af forvaltningen og reguleringen af energisektoren i overensstemmelse med markedsøkonomi
- tilvejebringelse af de institutionelle, juridiske, skattemæssige og andre betingelser, der er nødvendige for at fremme handelen og investeringerne på energiområdet
- fremme af energibesparelser og energieffektivitet
- modernisering, udvikling og diversificering af energiinfrastrukturen
- energiteknologiske forbedringer inden for forsyning og slutbrug for de forskellige energiformer
- ledelsesmæssig og teknisk uddannelse i energisektoren.

ARTIKEL 61

Miljø

1. Under hensyntagen til det europæiske energicharter og erklæringen fra Luzern-konferencen 1993 udvikler og styrker parterne deres samarbejde om miljøet og menneskets sundhed.

2. Samarbejdet rettes mod bekæmpelse af miljøforringelsen og især:

- effektiv overvågning af forureningsniveauer og vurdering af miljøet; informationssystem vedrørende miljøsituationen
- bekæmpelse af lokal, regional og grænseoverskridende luft- og vandforurening
- økologisk genopretning
- bæredygtig, effektiv og miljøvenlig produktion og anvendelse af energi;
- industrianlægs sikkerhed
- klassificering og sikker håndtering af kemiske stoffer
- vandkvalitet
- nedbringelse, genanvendelse og sikker bortskaffelse af affald; gennemførelse af Baselkonventionen
- landbrugets miljøvirkninger, erosion og kemisk forurening
- beskyttelse af skove
- bevarelse af den biologiske mangfoldighed, fredede områder og bæredygtig udnyttelse og forvaltning af biologiske ressourcer
- fysisk planlægning, herunder byggeri og byplanlægning

F. t. beslutn. om ratifikation vedr. Republikken Moldova

- brug af økonomiske og skattemæssige instrumenter
 - globale klimaændringer
 - miljøoplysning og -bevidsthed
 - gennemførelse af Espoo-konventionen om vurdering af miljøvirkninger i en grænseoverskridende sammenhæng.
3. Samarbejdet finder især sted ved:
- planlægning med henblik på håndtering af katastrofer og andre nødsituationer
 - udveksling af information og eksperter, herunder inden for overførsel af renere teknologi og sikker og miljømæssigt forsvarlig anvendelse af bioteknologi
 - fælles forskningsaktiviteter
 - forbedring af lovgivningen i retning af Fællesskabets standarder
 - samarbejde på regionalt plan, herunder samarbejde inden for rammerne af Det Europæiske Miljøagentur, og på internationalt plan
 - udvikling af strategier, især vedrørende globale og klimamæssige spørgsmål og også med henblik på fremme af en bæredygtig udvikling
 - undersøgelser af miljøvirkninger.

ARTIKEL 62

Transport

1. Parterne udvikler og styrker deres samarbejde på transportområdet.
 2. Samarbejdet rettes bl.a. mod omstrukturering og modernisering af transportsystemerne og -nettene i Republikken Moldova og, hvor det er hensigtsmæssigt, udvikling og sikring af transportsystemernes kompatibilitet i forbindelse med skabelse af et mere globalt transportsystem.
- Samarbejdet omfatter bl.a.:
- forvaltnings- og driftsmæssig modernisering inden for vejtransport, jernbaner, havne og lufthavne
 - modernisering og udvikling af infrastrukturen for jernbaner, indre vandveje, veje, havne, lufthavne og luftnavigation, herunder modernisering af hovedruter af fælles interesse og transeuropæiske forbindelser inden for disse transportformer
 - fremme og udvikling af multimodal transport
 - fremme af fælles forsknings- og udviklingsprogrammer

- forberedelse af de lovgivningsmæssige og institutionelle rammer for politikformulering og -gennemførelse, herunder privatisering af transportsektoren.

ARTIKEL 63

Postvæsen og telekommunikation

Inden for deres respektive beføjelser og kompetence udvider og styrker parterne samarbejdet på følgende områder:

- fastlæggelse af politik og retningslinjer for udvikling af telekommunikationssektoren og postvæsenet
- udvikling af principper for en takstpolitik og markedsføring inden for telekommunikations- og postsektoren
- fremme af udviklingen af projekter vedrørende telekommunikation og postvæsen og tiltrækning af investeringer
- højnelse af effektiviteten og kvaliteten inden for telekommunikationsservice og postvæsen, bl.a. ved liberalisering af aktiviteterne i undersektorer
- avanceret anvendelse af telekommunikation, navnlig inden for elektroniske pengeoverførsler
- forvaltning og »optimering« af telekommunikationsnet
- et passende regelgrundlag for ydelse af telekommunikations- og posttjenester og for anvendelse af radiofrekvensspektret
- uddannelse inden for telekommunikation og postvæsen med henblik på virksomhed på markedsvilkår.

ARTIKEL 64

Finansielle tjenesteydelser

- Samarbejdet tager især sigte på at lette Republikken Moldovas deltagelse i alment accepterede systemer for gensidige betalinger. Den faglige bistand rettes navnlig mod:
- udvikling af bankmæssige og finansielle tjenesteydelser, udvikling af et almindeligt marked for kreditmidler og Republikken Moldovas deltagelse i alment accepterede systemer for gensidige betalinger
 - udvikling af finanssystemet med tilhørende institutioner i Republikken Moldova og udveksling af erfaringer og uddannelse af personale på finansområdet

- udvikling af forsikringsydelser, der bl.a. kan skabe gunstige rammer for fællesskabsvirksomheders deltagelse i oprettelsen af joint ventures i forsikringssektoren i Republikken Moldova, og udvikling af eksportkreditforsikring.

Dette samarbejde skal specielt bidrage til at fremme udviklingen af forbindelser mellem Republikken Moldova og medlemsstaterne i den finansielle servicesektor.

ARTIKEL 65

Monetær politik

På anmodning af de moldoviske myndigheder stiller Fællesskabet faglig bistand til rådighed til støtte for Republikken Moldovas bestræbelser på at styrke sit pengesystem, få gjort sin valuta konvertibel og gradvis tilpasse sin politik til det europæiske monetære system. Dette omfatter uformel udveksling af synspunkter om det europæiske monetære systems principper og funktionsmåde.

ARTIKEL 66

Hvidvaskning af penge

1. Parterne er enige om nødvendigheden af at gøre en indsats for og samarbejde om at forhindre, at deres finansielle systemer benyttes til hvidvaskning af indtægter fra kriminelle aktiviteter i almindelighed og narkotikakriminalitet i særdeleshed.

2. Samarbejdet på dette område omfatter administrativ og faglig bistand med henblik på at fastlægge egnede standarder til at modvirke hvidvaskning af penge svarende til dem, der er vedtaget i Fællesskabet og internationale fora på dette område, herunder Financial Action Task Force (FATF).

ARTIKEL 67

Regionaludvikling

1. Parterne styrker samarbejdet om regionaludvikling og fysisk planlægning.

2. I det øjemed fremmer de nationale, regionale og lokale myndigheders udveksling af information om regionalpolitik og fysisk planlægningspolitik og om metoder til formulering af regionalpolitik med særlig vægt på udvikling af ugunstigt stillede områder.

De beforder også direkte kontakter mellem de respektive regioner og offentlige institutioner, der er ansvarlige for planlægningen af regionaludviklingen, med henblik på bl.a. udveksling af information om metoder og midler til fremme af regionaludviklingen.

ARTIKEL 68

Samarbejde på det sociale område

1. Med hensyn til sundhed og sikkerhed udvikler parterne et indbyrdes samarbejde med det formål at højne beskyttelsen af arbejdstagernes sundhed og sikkerhed.

Samarbejdet omfatter navnlig:

- uddannelse i sundheds- og sikkerhedsspørgsmål med særligt henblik på højrisikoaktivitetssektorer
- udvikling og fremme af forebyggende foranstaltninger til bekæmpelse af erhvervs sygdomme og andre arbejdsrelaterede lidelser
- forebyggelse af større ulykkesrisici og forvaltning af giftige kemikalier
- forskning med henblik på udbygning af vidensbasen vedrørende arbejdsmiljø og arbejdstagernes sundhed og sikkerhed.

2. Hvad beskæftigelse angår, omfatter samarbejdet navnlig faglig bistand med henblik på:

- optimering af arbejdsmarkedet
- modernisering af arbejdsformidlings- og erhvervsvejledningstjenester
- planlægning og styring af omstrukturingsprogrammer
- fremme af beskæftigelsesskabelsen på lokalt plan
- udveksling af information om programmer for fleksibel beskæftigelse, herunder programmer, der fremmer selvstændig virksomhed og iværksætterånden.

3. Parterne lægger særlig vægt på samarbejde inden for social beskyttelse, herunder bl.a. samarbejde om planlægning og gennemførelse af reformer af den sociale beskyttelse i Republikken Moldova.

Disse reformer skal tage sigte på, at der i Republikken Moldova udvikles beskyttelsesmetoder, som hører naturligt sammen med en markedsøkonomi, og omfatte social beskyttelse i alle henseender.

ARTIKEL 69

Turisme

Parterne øger og udvikler deres indbyrdes samarbejde, som omfatter:

- lettelse af turismen
- samarbejde mellem officielle turistorganisationer
- forøgelse af informationsstrømmen
- overførsel af knowhow
- undersøgelse af mulighederne for fælles aktiviteter
- uddannelse rettet mod udvikling af turismen.

ARTIKEL 70

Små og mellemstore virksomheder

1. Parterne bestræber sig på at udvikle og styrke små og mellemstore virksomheder, herunder disse virksomheders sammenslutninger, og samarbejdet mellem små og mellemstore virksomheder i Fællesskabet og Republikken Moldova.

2. Samarbejdet omfatter faglig bistand, især på følgende områder:

- udvikling af lovgivningsrammer for små og mellemstore virksomheder
- udvikling af en hensigtsmæssig infrastruktur (et organ til støtte for små og mellemstore virksomheder, kommunikation, bistand til oprettelse af en fond for små og mellemstore virksomheder)
- udvikling af teknologiparker.

ARTIKEL 71

Information og kommunikation

Parterne støtter udviklingen af moderne informationsformidlingsmetoder, herunder medierne, og stimulerer en effektiv gensidig udveksling af information. De prioriterer programmer, der sigter på at give den brede offentlighed grundlæggende information om Fællesskabet og Republikken Moldova, herunder om muligt gensidig adgang til databaser under behørig hensyntagen til de intellektuelle ejendomsrettigheder.

ARTIKEL 72

Forbrugerbeskyttelse

Parterne indleder et nært samarbejde for at

skabe overensstemmelse mellem deres forbrugerbeskyttelsessystemer. Dette samarbejde kan omfatte udveksling af information om lovgivningsarbejde og institutionelle reformer, etablering af permanente systemer for gensidig underretning om farlige produkter, forbedring af forbrugeroplysningen specielt vedrørende de tilbudte produkters og tjenesteydelsers pris og beskaffenhed, fremme af udvekslinger mellem forbrugerrepræsentanter og forøgelse af overensstemmelsen mellem forbrugerbeskyttelsespolitikken samt organisering af seminarer og uddannelsesophold.

ARTIKEL 73

Told

1. Formålet med samarbejdet er at sikre overholdelse af alle bestemmelser, der planlægges vedtaget i forbindelse med handel og redelig handelspraksis, og at opnå en tilnærmelse af Republikken Moldovas toldsystem til Fællesskabets.

2. Samarbejdet omfatter især følgende:

- udveksling af information
- forbedring af arbejdsmetoder
- indførelse af den kombinerede nomenklatur og det administrative Enhedsdokument
- sammenkobling af Fællesskabets og Republikken Moldovas forsendelsesordninger
- forenkling af kontrol og formaliteter i forbindelse med godstransport
- bistand til indførelse af moderne toldinformationssystemer
- afholdelse af seminarer og tilrettelæggelse af uddannelse.

3. Uden at det berører det yderligere samarbejde omhandlet i denne aftale, særlig artikel 76, ydes den gensidige bistand mellem parternes administrative myndigheder i toldspørgsmål efter bestemmelserne i den protokol, der er knyttet til aftalen.

ARTIKEL 74

Statistisk samarbejde

Samarbejdet på dette område tager sigte på udvikling af et effektivt statistisk system, der kan give pålidelige statistikker til støtte for og overvågning af den økonomiske reformproces og som bidrag til udvikling af privat foretagelse i Republikken Moldova.

Parterne samarbejder især på følgende områder:

- det moldoviske statistiske systems tilpasning til internationale metoder, standarder og klassifikationer
- udveksling af statistiske oplysninger
- tilvejebringelse af de fornødne statistiske makro- og mikroøkonomiske oplysninger til gennemførelse og forvaltning af økonomiske reformer.

I det øjemed stiller Fællesskabet faglig bistand til rådighed for Republikken Moldova.

ARTIKEL 75

Økonomi

Parterne letter den økonomiske reformproces og samordningen af den økonomiske politik ved at samarbejde om en bedre forståelse af de grundlæggende elementer i deres respektive økonomier og om formulering og gennemførelse af økonomisk politik i en markedsøkonomi. I det øjemed udveksler parterne oplysninger om makroøkonomiske resultater og udsigter.

Fællesskabet yder faglig bistand for at

- bistå Republikken Moldova i den økonomiske reformproces og i den henseende stille sagkyndig rådgivning og teknisk støtte til rådighed
- fremme samarbejdet mellem økonomer og derved fremskynde overførslen af knowhow til formulering af økonomisk politik og sikre en vid udbredelse af resultaterne af den relevante forskning.

ARTIKEL 76

Narkotika

Inden for rammerne af deres respektive beføjelser og kompetence samarbejder parterne om at øge effektiviteten og gennemslagskraften af politik og foranstaltninger til bekæmpelse af ulovlig produktion af, forsyning og handel med narkotika og psykotrope stoffer, herunder forebyggelse af omdirigering af kemiske prækursorstoffer, samt om fremme af forebyggelse og formindskelse af efterspørgslen efter narkotika. Samarbejdet på dette område baseres på gensidige konsultationer og snæver samordning mellem parterne om målene og indsatsen på de forskellige felter, der vedrører narkotika.

Afsnit VIII

Kulturelt samarbejde

ARTIKEL 77

Parterne forpligter sig til at fremme, stimulere og lette det kulturelle samarbejde. Hvor det er hensigtsmæssigt, kan Fællesskabets eller en eller flere medlemsstaters kulturelle samarbejdsprogrammer danne grundlag for samarbejde, og der kan udvikles yderligere aktiviteter af fælles interesse.

Afsnit IX

Finansielt samarbejde

ARTIKEL 78

Med henblik på virkeliggørelse af denne aftales mål stiller Fællesskabet i overensstemmelse med artikel 79, 80 og 81 midlertidig finansiel bistand til rådighed for Republikken Moldova i form af faglig bistand, der ydes som gavebistand, til fremme af den økonomiske omstilling i Republikken Moldova.

ARTIKEL 79

Denne finansielle bistand ydes inden for rammerne af TACIS efter Fællesskabets rådsforordning herom.

ARTIKEL 80

Målene og områderne for Fællesskabets finansielle bistand fastlægges i et vejledende program, der afspejler de vedtagne prioriteter, og som aftales mellem de to parter under hensyntagen til Republikken Moldovas behov, sektormæssige opslagssevne og reformfremskridt. Parterne underretter Samarbejdsrådet derom.

ARTIKEL 81

For at opnå den bedst mulige udnyttelse af de disponible midler sikrer parterne, at Fællesskabets faglige bistand ydes i snæver samordning med de tilsvarende bidrag fra andre kilder, såsom medlemsstaterne, andre lande og internationale organisationer, såsom Den Internationale Bank for Genopbygning og Udvikling, Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling og ligeledes De Forenede Nationers Udviklingsprogram (UNDP) og IMF.

Afsnit X*Institutionelle, almindelige og afsluttende bestemmelser***ARTIKEL 82**

Der nedsættes et samarbejdsråd, som skal føre tilsyn med gennemførelsen af denne aftale. Det træder sammen på ministerplan en gang om året. Det undersøger alle større spørgsmål, der opstår inden for rammerne af aftalen, og andre bilaterale eller internationale spørgsmål af fælles interesse for virkeliggørelsen af denne aftales mål. Samarbejdsrådet kan også fremsætte formålstjenlige henstillinger efter aftale mellem de to parter.

ARTIKEL 83

1. Samarbejdsrådet sammensættes af medlemmerne af Rådet for Den Europæiske Union og medlemmer af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber på den ene side og medlemmer af Republikken Moldovas regering på den anden side.

2. Samarbejdsrådet fastsætter selv sin forretningsorden.

3. Formandshvervet i Samarbejdsrådet varetages på skift af en repræsentant for Fællesskabet og et medlem af Republikken Moldovas regering.

ARTIKEL 84

1. Samarbejdsrådet bistås i varetagelsen af sine opgaver af et samarbejdsudvalg sammensat af repræsentanter for medlemmerne af Rådet for Den Europæiske Union og medlemmer af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber på den ene side og repræsentanter for Republikken Moldovas regering på den anden side, normalt på højt embedsmandsplan. Formandshvervet i Samarbejdsudvalget varetages på skift af Fællesskabet og Republikken Moldova.

Samarbejdsrådet fastsætter i sin forretningsorden Samarbejdsudvalgets opgaver, som omfatter forberedelse af Samarbejdsrådets møder, og Samarbejdsudvalgets funktionsmåde.

2. Samarbejdsrådet kan uddelegere enhver af sine beføjelser til Samarbejdsudvalget, der varetager arbejdet mellem Samarbejdsrådets møder.

ARTIKEL 85

Samarbejdsrådet kan beslutte at nedsætte særlige udvalg eller arbejdsgrupper til at bistå det i varetagelsen af dets opgaver og fastlægger sådanne udvalgs eller arbejdsgrupperes sammensætning og funktionsmåde.

ARTIKEL 86

Ved undersøgelse af spørgsmål, der inden for rammerne af denne aftale måtte opstå vedrørende en bestemmelse, der omhandler en artikel i GATT, tager Samarbejdsrådet i videst muligt omfang hensyn til, hvorledes de kontraherende parter i den almindelige overenskomst normalt fortolker den pågældende GATT-artikel.

ARTIKEL 87

Der nedsættes et parlamentarisk samarbejdsudvalg. Det skal være forum for medlemmer af det moldoviske parlament og Europa-Parlamentet med henblik på møder og udveksling af synspunkter. Det træder sammen med mellemrum, som det selv fastsætter.

ARTIKEL 88

1. Det Parlamentariske Samarbejdsudvalg består af medlemmer af Europa-Parlamentet på den ene side og medlemmer af det moldoviske parlament på den anden side.

2. Det Parlamentariske Samarbejdsudvalg fastsætter selv sin forretningsorden.

3. Formandshvervet i Det Parlamentariske Samarbejdsudvalg varetages på skift af henholdsvis Europa-Parlamentet og det moldoviske parlament ifølge de bestemmelser, der fastsættes i dets forretningsorden.

ARTIKEL 89

Det Parlamentariske Samarbejdsudvalg kan anmode om relevante oplysninger vedrørende denne aftales gennemførelse fra Samarbejdsrådet, som så skal forelægge udvalget de ønskede oplysninger.

Det Parlamentariske Samarbejdsudvalg underrettes om Samarbejdsrådets henstillinger.

Det Parlamentariske Samarbejdsudvalg kan rette henstillinger til Samarbejdsrådet.

ARTIKEL 90

1. Inden for denne aftales anvendelsesområde forpligter hver af parterne sig til at sikre, at fysiske og juridiske personer fra den anden part uden forskelsbehandling i forhold til deres egne statsborgere gives adgang til parternes kompetente domstole og administrative organer, for at kunne forsvare deres individuelle rettigheder og ejendomsrettigheder, herunder intellektuel, industriel og kommerciel ejendomsret.

2. Inden for deres respektive beføjelser:

- fremmer parterne anvendelse af voldgift til bilæggelse af tvister, der opstår i forbindelse med handels- og samarbejdsaftaler indgået af økonomiske beslutningstagere fra Fællesskabet og Republikken Moldova
- er parterne enige om, at når en tvist indbringes for voldgift, kan hver af tvistens parter, medmindre andet er fastsat i reglerne for det af parterne valgte voldgiftsforum, vælge sin egen voldgiftsmand af en hvilken som helst nationalitet, og at den foresiddende tredje voldgiftsmand eller enevoldgiftsmanden kan være en statsborger i et tredjeland
- anbefaler parterne deres økonomiske beslutningstagere, at de efter fælles overenskomst vælger, hvilken lovgivning der skal gælde for deres kontrakter
- tilskynder parterne til anvendelse af de voldgiftsregler, der er udarbejdet af De Forenede Nationers Kommission for International Handelsret (UNCITRAL), og til voldgift ved et forum i en stat, der har undertegnet konventionen om anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske voldgiftskendelser, udfærdiget i New York den 10. juni 1958.

ARTIKEL 91

Intet i denne aftale hindrer en part i at træffe foranstaltninger, som:

- a) den finder nødvendige for at forhindre udbredelse af oplysninger, der kan skade dens væsentlige sikkerhedsinteresser
- b) vedrører produktion af eller handel med våben, ammunition og krigsmateriel eller forskning, udvikling og produktion, der er uundværlig i forsvarsøjemed, såfremt foranstaltningerne ikke ændrer konkurrencevilkårene for de varer, der ikke er beregnet til specifikt militært formål

- c) den anser for væsentlige for sin sikkerhed i tilfælde af alvorlige interne forstyrrelser, som påvirker opretholdelsen af lov og orden, krig eller alvorlig international spænding, som udgør en krigstrussel, eller for opfyldelsen af forpligtelser, den har påtaget sig med henblik på bevarelse af fred og international sikkerhed
- d) den finder nødvendige for at opfylde sine internationale forpligtelser vedrørende kontrol af industrivarer og -teknologi, der kan anvendes til et dobbelt formål.

ARTIKEL 92

1. Inden for de områder, aftalen omfatter, og med forbehold af særlige bestemmelser heri:

- må de ordninger, som Republikken Moldova anvender over for Fællesskabet, ikke føre til nogen form for forskelsbehandling mellem medlemsstaterne, deres statsborgere eller deres selskaber eller firmaer
- må de ordninger, som Fællesskabet anvender over for Republikken Moldova, ikke føre til nogen form for forskelsbehandling mellem moldoviske statsborgere eller selskaber eller firmaer.

2. Bestemmelserne i stk. 1 berører ikke parternes ret til at anvende de relevante bestemmelser i deres skattelovgivning på skattepligtige, som ikke befinder sig i samme situation med hensyn til bopæl.

ARTIKEL 93

1. Enhver af de to parter kan indbringe en hvilken som helst tvist vedrørende anvendelsen eller fortolkningen af denne aftale for Samarbejdsrådet.

2. Samarbejdsrådet kan bilægge tvisten ved en henstilling.

3. Er det ikke muligt at bilægge tvisten efter denne artikels stk. 2, kan en af parterne meddele den anden, at den har udpeget en forligsmand; den anden part skal så inden to måneder udpege endnu en forligsmand. Ved anvendelsen af denne procedure betragtes Fællesskabet og medlemsstaterne som en enkelt part i tvisten.

Samarbejdsrådet udpeger en tredje forligsmand.

Forligsmændenes henstillinger vedtages ved

flertalsafgørelse. Sådanne henstillinger er ikke bindende for parterne.

ARTIKEL 94

Parterne er enige om på anmodning af en af dem straks gennem passende kanaler at konsultere hinanden med henblik på drøftelse af ethvert spørgsmål vedrørende fortolkningen eller gennemførelsen af denne aftale og andre relevante aspekter af forbindelserne mellem dem.

Denne artikels bestemmelser berører på ingen måde artikel 17, 18, 93 og 99.

ARTIKEL 95

Republikken Moldova kan ikke i medfør af aftalen indrømmes en gunstigere behandling end den, medlemsstaterne indrømmer hinanden.

ARTIKEL 96

I denne aftale forstås ved »parter« på den ene side Republikken Moldova og på den anden side Fællesskabet eller medlemsstaterne eller Fællesskabet og medlemsstaterne i overensstemmelse med deres respektive beføjelser.

ARTIKEL 97

For så vidt som spørgsmål, der er omhandlet i denne aftale, også er omhandlet i traktaten om det europæiske energicharter og protokollerne dertil, finder denne traktat og disse protokoller fra deres ikrafttræden anvendelse på de pågældende spørgsmål, dog kun i det deri fastsatte omfang.

ARTIKEL 98

Denne aftale indgås indledningsvis for en periode på ti år. Den fornyes automatisk år for år, såfremt ingen af parterne giver den anden part skriftlig meddelelse om opsigelse seks måneder før aftalens udløb.

ARTIKEL 99

1. Parterne træffer de fornødne almindelige eller særlige foranstaltninger til opfyldelse af deres forpligtelser i henhold til aftalen. De drager omsorg for, at aftalens mål virkeliggøres.

2. Såfremt en part finder, at den anden part har misligholdt en forpligtelse i henhold til af-

talen, kan den træffe passende foranstaltninger. Forinden meddeler den, bortset fra i særligt hastende tilfælde, Samarbejdsrådet alle nødvendige oplysninger til en grundig undersøgelse af situationen i det øjemød at nå frem til en for parterne acceptabel løsning.

Ved valget af sådanne foranstaltninger skal de, der medfører færrest forstyrrelser i aftalen, foretrækkes. Samarbejdsrådet underrettes straks om foranstaltningerne, hvis den anden part anmoder derom.

ARTIKEL 100

Bilag I, II, III, IV og V og protokollen udgør en integrerende del af denne aftale.

ARTIKEL 101

Indtil enkeltpersoner og virksomheder har opnået tilsvarende rettigheder i medfør af denne aftale, berører aftalen ikke de rettigheder, der er sikret i kraft af bestående aftaler, der er bindende for på den ene side en eller flere medlemsstater og på den anden side Republikken Moldova, undtagen på områder, der henhører under Fællesskabets kompetence, hvilket ikke berører medlemsstaternes forpligtelser efter denne aftale på områder, der henhører under deres kompetence.

ARTIKEL 102

Denne aftale gælder på den ene side for de områder, hvor traktaterne om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab og Det Europæiske Atomenergifællesskab finder anvendelse, og på de i disse traktater fastsatte betingelser, og på den anden side for Republikken Moldovas område.

ARTIKEL 103

Generalsekretæren for Rådet for Den Europæiske Union er depositar for denne aftale.

ARTIKEL 104

Denne aftale er udfærdiget i ét eksemplar på dansk, engelsk, fransk, græsk, italiensk, nederlandsk, portugisisk, spansk, tysk og moldovisk, idet hver af disse tekster har samme gyldighed.

ARTIKEL 105

Parterne godkender denne aftale efter deres egne procedurer.

Denne aftale træder i kraft den første dag i den anden måned efter den dato, på hvilken parterne underretter hinanden om, at ovennævnte procedurer er afsluttet.

Denne aftale afløser ved sin ikrafttræden, for så vidt angår forbindelserne mellem Republikken Moldova og Fællesskabet, aftalen mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og Det Europæiske Atomenergifællesskab og Unionen af Socialistiske Sovjetrepublikker om

handel og om handelsmæssigt og økonomisk samarbejde, undertegnet i Bruxelles den 18. december 1989.

ARTIKEL 106

De kontraherende parter er enige om, at for så vidt som bestemmelserne i nogle af denne aftales dele sættes i kraft i 1994 inden afslutningen af de for aftalens ikrafttræden fornødne procedurer ved en interimsaftale mellem Fællesskabet og Republikken Moldova, betyder udtrykket »aftalens ikrafttrædelsesdato« interimsaftalens ikrafttrædelsesdato.

BILAGSFORTEGNELSE

Bilag I	Vejledende oversigt over fordele, som Republikken Moldova indrømmer de uafhængige stater i overensstemmelse med artikel 10, stk. 3.
Bilag II	Særlige foranstaltninger, der udgør undtagelser fra bestemmelserne i artikel 13.
Bilag III	Konventioner om intellektuel, industriel og kommerciel ejendomsret omhandlet i artikel 49, stk. 2.
Bilag IV	Fællesskabets forbehold i henhold til artikel 29, stk. 1, litra b).
Bilag V	Republikken Moldovas forbehold i henhold til artikel 29, stk. 2, litra a).

BILAG I**Vejledende oversigt over fordele, som Republikken Moldova indrømmer de uafhængige stater i overensstemmelse med artikel 10, stk. 3**

1. Armenien, Aserbajdsjan, Georgien, Belarus, Kasakhstan, Kirgisistan, Rusland, Tadsjikistan, Turkmenistan, Ukraine, Usbekistan:
Der anvendes ingen importafgifter.
Der anvendes ingen eksportafgifter for varer, der leveres i henhold til clearing- og mellemstatslige aftaler inden for de i disse aftaler fastsatte mængder.
Der anvendes ingen moms for eksport og import. Der anvendes ingen punktafgifter for eksport.
Armenien, Aserbajdsjan, Georgien, Belarusland, Kasakhstan, Kirgisistan, Rusland, Tadsjikistan, Turkmenistan, Ukraine, Usbekistan: for vareleverancer i henhold til årlige mellemstatslige handels- og samarbejdsaftaler åbnes der eksportkvoter på samme måde som for leverancer til opfyldelse af statslige behov.
2. Armenien, Aserbajdsjan, Georgien, Belarus, Kasakhstan, Kirgisistan, Rusland, Tadsjikistan, Turkmenistan, Ukraine, Usbekistan:
Betalingen kan foretages i disse landes nationale valutaer eller andre valutaer accepteret af Moldova eller disse lande.
- Armenien, Aserbajdsjan, Estland, Georgien, Belarus, Kasakhstan, Litauen, Rusland, Tadsjikistan, Turkmenistan, Ukraine, Usbekistan: særligt system for ikke-handelsmæssige transaktioner, herunder betalinger i forbindelse med sådanne transaktioner.
3. Armenien, Aserbajdsjan, Georgien, Belarusland, Kasakhstan, Kirgisistan, Rusland, Tadsjikistan, Turkmenistan, Ukraine, Usbekistan: særligt system for løbende betalinger.
4. Armenien, Aserbajdsjan, Georgien, Belarus, Kasakhstan, Kirgisistan, Rusland, Tadsjikistan, Turkmenistan, Ukraine, Usbekistan: særligt prissystem for handelen med visse råvarer og halvfabrikata.
5. Armenien, Aserbajdsjan, Georgien, Belarusland, Kasakhstan, Kirgisistan, Rusland, Tadsjikistan, Turkmenistan, Ukraine, Usbekistan: særlige betingelser for transit.
6. Armenien, Aserbajdsjan, Georgien, Belarusland, Kasakhstan, Kirgisistan, Rusland, Tadsjikistan, Turkmenistan, Ukraine, Usbekistan: særlige betingelser for toldprocedurer.

BILAG II**Særlige foranstaltninger, der udgør undtagelser
fra bestemmelserne i artikel 13**

1. Som undtagelse fra bestemmelserne i artikel 13 kan Republikken Moldova træffe særlige foranstaltninger i form af kvantitative restriktioner, forudsat at de anvendes uden forskelsbehandling.
2. Disse foranstaltninger kan kun vedrøre spirende industrier eller visse sektorer, der er under omstrukturering, eller som står over for alvorlige vanskeligheder, specielt når vanskelighederne medfører store sociale problemer.
3. Den samlede værdi af importen af de varer, der underlægges disse foranstaltninger, kan ikke overstige 15% af den samlede import fra Fællesskabet i det sidste år forud for indførelsen af kvantitative restriktioner, for hvilket der foreligger statistikker.
4. Disse bestemmelser må ikke omgås ved øget toldbeskyttelse for de berørte importerede varer.
4. Medmindre parterne aftaler andet, kan disse foranstaltninger kun anvendes i en overgangsperiode indtil den 31. december 1998 eller det tidspunkt, hvor Republikken Moldova bliver kontraherende part i GATT, hvis dette sker forinden.
5. Republikken Moldova underretter Samarbejdsrådet om de foranstaltninger, den måtte have til hensigt at træffe i overensstemmelse med dette bilag, og på anmodning af Fællesskabet afholdes der inden foranstaltningernes ikrafttræden konsultationer i Samarbejdsrådet om foranstaltningerne og de sektorer, de vedrører.

BILAG III**Konventioner om intellektuel, industriel og kommerciel ejendomsret omhandlet i artikel 49, stk. 2**

1. Artikel 49, stk. 2, vedrører følgende multilaterale konventioner:
 - Bernerkonventionen til værn for litterære og kunstneriske værker (Paris-akten 1971)
 - Den internationale konvention om beskyttelse af udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer samt radio- og fjernsynsforetagender (Rom 1961)
 - Protokollen til Madrid-arrangementet om international registrering af varemærker (Madrid 1989)
 - Nice-arrangementet vedrørende international klassificering af varer og tjenesteydelser til brug ved registrering af varemærker (Genève 1977, som ændret 1979)
 - Den internationale konvention om beskyttelse af plantenyheder (UPOV)(Genève-akten, 1991).
2. Samarbejdsrådet kan henstille, at artikel 49, stk. 2, finder anvendelse på andre multilaterale konventioner. Skulle der opstå problemer vedrørende intellektuel, industriel og kommerciel ejendomsret, som påvirker handelsvilkårene, indledes der på en af parternes anmodning hastekonsultationer med henblik på at nå frem til gensidigt tilfredsstillende løsninger.
3. Parterne bekræfter den betydning, de tillægger forpligtelserne i henhold til følgende multilaterale konventioner:
 - Budapest-traktaten om international anerkendelse af deponering af mikroorganismer med henblik på patentprocedurer (1977, som ændret 1980)
 - Pariserkonventionen om beskyttelse af industriel ejendomsret (Stockholm-akten 1967, som ændret 1979)
 - Madrid-arrangementet om international registrering af varemærker (Stockholm-akten 1967, som ændret 1979)
 - Patentsamarbejds-traktaten (Washington 1970, som ændret 1984).
4. Fra denne aftales ikrafttræden indrømmer Republikken Moldova, for så vidt angår anerkendelse og beskyttelse af intellektuel, industriel og kommerciel ejendomsret, fællesskabsvirksomheder og -statsborgere en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, den indrømmer noget tredjeland i henhold til bilaterale aftaler.
5. Bestemmelserne i punkt 4 finder ikke anvendelse på fordele, som Republikken Moldova indrømmer tredjelande på et reelt gensidigt grundlag, og heller ikke fordele, som Republikken Moldova indrømmer andre lande fra det tidligere Sovjetunionen.

BILAG IV

**Fællesskabets forbehold i henhold til artikel 29,
stk. 1, litra b)****Minedrift**

I nogle medlemsstater vil ikke-fællesskabskontrollerede virksomheder skulle have en koncession for så vidt angår minedrifts- og råstofretigheder.

Fiskeri

Medmindre andet er bestemt, er adgang til og udnyttelse af de biologiske ressourcer og fiskebankerne i farvande, der henhører under medlemsstaternes suverænitet eller jurisdiktion, forbeholdt fiskerfartøjer, der fører en medlemsstats flag, og som er registreret på Fællesskabets område.

Køb af fast ejendom

I nogle medlemsstater gælder der restriktioner for ikke-fællesskabsvirksomheders køb af fast ejendom.

Audiovisuelle tjenesteydelser, herunder radio

National behandling hvad angår produktion og distribution, herunder radiospredning og andre former for transmission til offentligheden, kan være forbeholdt audiovisuelle værker, der opfylder visse oprindelseskriterier.

Telekommunikationstjenester, herunder mobil- og satellittjenester**Forbeholdte tjenesteydelser**

I nogle medlemsstater er markedsadgangen med hensyn til komplementære tjenester og infrastrukturen underlagt restriktioner.

Liberale erhvervs tjenesteydelser

Ydelser forbeholdt fysiske personer, der er statsborgere i medlemsstaterne. Sådanne personer kan under visse omstændigheder oprette selskaber.

Landbrug

I nogle medlemsstater anvendes der ikke national behandling for ikke-fællesskabskontrollerede virksomheder, der ønsker at drive landbrug. Ikke-fællesskabskontrollerede virksomheders erhvervelse af vinmarker kan kun ske efter anmeldelse eller, om fornødent, tilladelse.

Nyhedstjenester

I nogle medlemsstater er der begrænsninger for udenlandsk deltagelse i forlagsvirksomheder og radio- og tv-selskaber.

BILAG V**Republikken Moldovas forbehold i henhold til artikel 29, stk. 2, litra a)**

Visse aspekter af privatiseringsprocessen er underlagt betingelser eller restriktioner.

Køb og salg af landbrugsjord og skove.

Organisering af spil, væddemål, lotteri og lignende aktiviteter.

Bankvæsen:

Mindstekapitalkravet for et moldovisk datterselskab af et selskab fra et tredjeland er 2 millioner USD.

PROTOKOL
OM GENSIDIG BISTAND
MELLEM DE ADMINISTRATIVE MYNDIGHEDER
I TOLDSPØRGSMÅL

ARTIKEL 1

Definitioner

I denne protokol forstås ved:

- a) »toldlovgivning«: gældende bestemmelser på parternes område for indførsel, udførsel og forsendelse af varer og henførsel heraf under en hvilken som helst toldprocedure, herunder forbuds-, begrænsnings- og kontrolforanstaltninger vedtaget af parterne
- b) »told«: told og alle andre afgifter, skatter, gebyrer og andre beløb, der opkræves på parternes område i medfør af toldlovgivningen, men ikke sådanne gebyrer og beløb, hvis størrelse nogenlunde svarer til omkostningerne i forbindelse med de ydede tjenester
- c) »bistandssøgende myndighed«: en kompetent administrativ myndighed, som er udpeget af en part til dette formål, og som fremsætter anmodningen om bistand i toldspørgsmål
- d) »bistandssøgte myndighed«: en kompetent administrativ myndighed, som er udpeget af en part til dette formål, og som modtager anmodningen om bistand i toldspørgsmål
- e) »overtrædelse«: enhver overtrædelse af toldlovgivningen samt ethvert forsøg på overtrædelse af denne lovgivning.

ARTIKEL 2

Anvendelsesområde

1. Inden for rammerne af deres kompetence yder parterne på den måde og på de betingelser, der er fastsat i denne protokol, hinanden bistand med henblik på at sikre, at toldlovgivningen anvendes korrekt, særlig ved at forebygge, påvise og undersøge overtrædelser af denne lovgivning.

2. Bistand i toldspørgsmål i henhold til denne protokol ydes af enhver administrativ myndighed hos parterne, som er kompetent med hensyn til anvendelsen af denne protokol. Dette berører ikke reglerne for gensidig bistand i strafferetlige anliggender. Det omfatter heller ikke oplysninger, der er uidentet ved anvendelse af beføjelser, som udøves på retsmyndighedens anmodning, medmindre de pågældende myndigheder er indforstået hermed.

ARTIKEL 3

Bistand efter anmodning

1. På anmodning fra den bistandssøgende myndighed meddeler den bistandssøgte myndighed denne alle sådanne oplysninger, som gør det muligt for den bistandssøgende myndighed at sikre, at toldlovgivningen anvendes korrekt, herunder fastslåede eller planlagte transaktioner, som udgør eller vil kunne udgøre en overtrædelse af denne lovgivning.

2. På anmodning fra den bistandssøgende myndighed oplyser den bistandssøgte myndighed, hvorvidt varer, der udføres fra en af parternes område, er blevet behørigt indført på den anden parts område, om fornødent med angivelse af, hvilken toldprocedure varerne er henført under.

3. På anmodning fra den bistandssøgende myndighed træffer den bistandssøgte myndighed de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at der udøves overvågning af:

- a) fysiske eller juridiske personer, om hvem der er rimelig grund til at antage, at de overtræder eller har overtrådt toldlovgivningen
- b) varebevægelser, om hvilke det er oplyst, at de muligvis kan give anledning til en væsentlig overtrædelse af toldlovgivningen
- c) transportmidler, om hvilke der er rimelig grund til at antage, at de er blevet benyttet, benyttes eller vil blive benyttet i forbindelse med overtrædelse af toldlovgivningen.
- d) steder, hvor lagre af varer er samlet på en sådan måde, at der er rimelig grund til at antage, at de skal anvendes som leverancer til aktiviteter, der er i strid med den anden parts toldlovgivning.

ARTIKEL 4

Unmodet bistand

Parterne yder i overensstemmelse med deres love, regler, forskrifter og andre retsinstrumenter hinanden bistand uden forudgående anmodning, hvis de skønner det nødvendigt for den korrekte anvendelse af toldlovgivningen, særlig når de kommer i besiddelse af oplysninger vedrørende:

- transaktioner, som har krænket, krænker eller kan krænke denne lovgivning, og som kan være af interesse for den anden part

Bilag til f. t. beslutn. om ratifikation vedr. Republikken Moldova

- nye midler eller metoder, der er anvendt til at gennemføre sådanne transaktioner
- varer, som vides at være genstand for en væsentlig overtrædelse af toldlovgivningen.

ARTIKEL 5

Fremsendelse/meddelelse

På anmodning fra den bistandssøgende myndighed træffer den bistandssøgte myndighed i overensstemmelse med sin lovgivning alle nødvendige forholdsregler til

- at fremsende alle dokumenter
- at meddele alle beslutninger,

som er omfattet af denne protokols anvendelsesområde, til en adressat bosat eller etableret på dens område. I dette tilfælde gælder artikel 6, stk. 3.

ARTIKEL 6

Bistandsanmodningernes form og indhold

1. Anmodninger i henhold til denne protokol fremsættes skriftligt. Den nødvendige dokumentation til efterkommelse af sådanne anmodninger skal vedlægges anmodningen. Om fornødent kan mundtlige anmodninger accepteres, når hastende omstændigheder kræver det, men de skal omgående bekræftes skriftligt.

2. Anmodninger i henhold til denne artikels stk. 1 skal omfatte følgende oplysninger:

- a) den bistandssøgende myndigheds navn
- b) den ønskede foranstaltning
- c) formålet med og begrundelse for anmodningen
- d) love, regler og andre relevante retsinstrumenter
- e) så nøjagtige og udtømmende oplysninger som muligt om de fysiske eller juridiske personer, der er målet for undersøgelse
- f) et sammendrag af sagsomstændighederne og de allerede foretagne undersøgelser, undtagen i de tilfælde, der er omhandlet i artikel 5.

3. Anmodningerne fremsættes på (et af) den bistandssøgte myndigheds officielle sprog eller på et for denne myndighed acceptabelt sprog.

4. Hvis anmodningen ikke opfylder de formelle krav, kan den begæres korrigeret eller suppleret; dette berører dog ikke anmodninger om forsigtighedsforanstaltninger.

ARTIKEL 7

Efterkommelse af anmodningerne

1. Med henblik på at imødekomme bistandsanmodningen skal den bistandssøgte myndighed eller, når denne er forhindret i selv at handle, den administrative tjenestegren, til hvilken denne myndighed henviser anmodningen, inden for rammerne af sin kompetence og sine disponible ressourcer, som om den handlede på egne vegne eller på anmodning fra andre myndigheder hos samme part, meddele de oplysninger, den allerede er i besiddelse af, og foretage passende undersøgelser eller lade sådanne foretage.

2. Anmodninger om bistand efterkommes i overensstemmelse med gældende love, regler, forskrifter og andre retsinstrumenter hos den part, som anmodningen rettes til.

3. Behørigt bemyndigede tjenestemænd fra en part kan efter aftale med den anden part og på de af denne fastsatte betingelser hos den bistandssøgte myndighed eller en anden myndighed, som den bistandssøgte myndighed har ansvaret for, indhente sådanne oplysninger vedrørende overtrædelsen af toldlovgivningen, som den bistandssøgende myndighed har brug for med henblik på anvendelsen af denne protokol.

4. Efter aftale med den anden part og på de af denne fastsatte betingelser kan tjenestemænd fra en part være til stede ved undersøgelser, der foretages på førstnævntes område.

ARTIKEL 8

Form for meddelelse af oplysninger

1. Den bistandssøgte myndighed meddeler den bistandssøgende myndighed undersøgelsesresultaterne i form af dokumenter, bekræftede kopier af dokumenter, rapporter og lignende.

2. De i stk. 1 omhandlede dokumenter kan erstattes af edb-oplysninger præsenteret i en hvilken som helst form til samme formål.

ARTIKEL 9

Undtagelser fra pligten til at yde bistand

1. Parterne kan afslå at yde den i denne protokol fastsatte bistand, når en sådan bistand:

- a) ville stride mod suveræniteten, offentlig orden, sikkerhed eller andre væsentlige interesser, eller
- b) berører andre valuta- eller beskatningsregler end toldforskrifterne, eller
- c) krænker forretningshemmeligheden eller tavshedspligten.

2. Når den bistandssøgende myndighed anmoder om bistand, som den ikke selv ville være i stand til at yde, hvis den blev anmodet derom, skal den gøre opmærksomhed herpå i sin anmodning. Det overlades derefter til den bistandssøgte myndighed at afgøre, hvorledes den vil reagere på en sådan anmodning.

3. Hvis bistand nægtes eller afslås, meddeles beslutningen herom og grundene hertil straks den bistandssøgende myndighed.

ARTIKEL 10

Tavshedspligt

1. De oplysninger, der, i hvilken form det end sker, meddeles i medfør af denne protokol, er fortrolige. De er omfattet af tavshedspligt og beskyttes som tilsvarende oplysninger efter lovgivningen hos den part, som modtager dem, og de tilsvarende bestemmelser, der gælder for Fællesskabets myndigheder.

2. Personoplysninger sendes ikke, hvis der er rimelig grund til at antage, at overførslen eller anvendelsen af de sendte oplysninger vil stride mod de grundlæggende retsprincipper hos en af parterne, og særlig hvis den pågældende person uberettiget vil blive skadet. Efter anmodning skal den modtagende part underrette den meddelende part om anvendelsen af de oplysninger, der er givet, og om de opnåede resultater.

3. Personoplysninger må kun sendes til toldmyndighederne og i tilfælde af, at de skal bruges ved retsforfølgning, til den offentlige anklager eller retsmyndighederne. Sådanne oplysninger må kun meddeles andre personer og myndigheder efter forudgående tilladelse fra den meddelende myndighed.

4. Den meddelende part kontrollerer nøjagtigheden af de oplysninger, der skal overføres. Hvis det viser sig, at de meddelte oplysninger er unøjagtige eller skal slettes, skal den modtagende part straks have meddelelse herom. Denne har pligt til at rette oplysningerne eller slette dem.

5. Med forbehold af tilfælde af almindelig offentlig interesse, kan den pågældende på anmodning modtage oplysning om datalagre og formålet med denne lagring.

ARTIKEL 11

Anvendelse af oplysninger

1. Indhentede oplysninger må udelukkende anvendes til de i denne protokol fastsatte formål og må hos en part kun anvendes til andre formål med forudgående skriftligt samtykke fra den administrative myndighed, som har meddelt dem, med de af denne myndighed eventuelt fastsatte begrænsninger.

2. Stk. 1 er ikke til hinder for anvendelse af oplysninger i retssager eller administrative procedurer, som efterfølgende indledes på grund af manglende overholdelse af toldlovgivningen.

3. Parterne kan i deres retsbøger, rapporter og vidneerklæringer og i retssager indbragt for domstolene som bevis anvende oplysninger, der er indhentet, og dokumenter, der er fremlagt i overensstemmelse med bestemmelserne i denne protokol.

ARTIKEL 12

Ekspertter og vidner

En tjenestemand hos en bistandssøgt myndighed kan bemyndiges til inden for de i bemyndigelsen fastsatte grænser at møde som ekspert eller vidne i retssager eller administrative procedurer vedrørende spørgsmål omfattet af denne protokol i en anden parts jurisdiktion og fremlægge sådanne genstande, dokumenter eller bekræftede kopier deraf, som måtte være nødvendige for retssagen eller den administrative procedure. I anmodningen om fremmøde skal det specifikt angives, om hvilket spørgsmål og i hvilken egenskab tjenestemanden vil blive afhørt.

ARTIKEL 13

Bistandsudgifter

Parterne afstår fra alle krav på hinanden om refusion af udgifter som følge af anvendelsen af denne protokol, undtagen i givet fald udgifter til eksperter og vidner og til tolke og oversætte-

re, som ikke henhører under offentlige myndigheder.

ARTIKEL 14

Gennemførelse

1. Forvaltningen af denne protokol varetages af de centrale toldmyndigheder i Republikken Moldova på den ene side og de kompetente tjenestegrene i Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber og, i givet fald, toldmyndighederne i Den Europæiske Unions medlemsstater på den anden side. De træffer afgørelse om alle praktiske foranstaltninger og arrangementer, der er nødvendige for protokollens anvendelse, og tager hensyn til reglerne vedrørende beskyttelse af data. De kan rette henstillinger til de kompetente organer om ændringer, som de skønner bør foretages i protokollen.

2. Parterne konsulterer hinanden og holder derefter hinanden underrettet om de detaljere-

de gennemførelsesregler, som vedtages i overensstemmelse med denne protokols bestemmelser.

ARTIKEL 15

Komplementaritet

1. Denne protokol skal supplere og ikke hindre anvendelsen af eventuelle aftaler om gensidig bistand, som er indgået eller måtte blive indgået mellem en eller flere af Den Europæiske Unions medlemsstater og Republikken Moldova. Den er heller ikke til hinder for en mere vidtgående gensidig bistand i henhold til sådanne aftaler.

2. Disse aftaler berører ikke Fællesskabets bestemmelser om meddelelse mellem Kommissionens kompetente tjenestegrene og medlemsstaternes toldmyndigheder af oplysninger indhentet i toldspørgsmål, som kunne være af interesse for Fællesskabet, jf. dog artikel 11.

SLUTAKT

De befuldmægtigede for:

KONGERIGET BELGIEN,

KONGERIGET DANMARK,

FORBUNDSREPUBLIKKEN TYSKLAND,

DEN HELLENSKE REPUBLIK,

KONGERIGET SPANIEN,

DEN FRANSKE REPUBLIK,

IRLAND,

DEN ITALIENSKE REPUBLIK,

STORHERTUGDØMMET LUXEMBOURG,

KONGERIGET NEDERLANDENE,

DEN PORTUGISISKE REPUBLIK,

DET FORENEDE KONGERIGE STORBRIANNIEN OG NORDIRLAND,

som er kontraherende parter i traktaten om oprettelse af DET EUROPÆISKE FÆLLESSKAB, traktaten om oprettelse af DET EUROPÆISKE KUL- OG STÅLFÆLLESSKAB og traktaten om oprettelse af DET EUROPÆISKE ATOMENERGIFÆLLESSKAB,

i det følgende benævnt »medlemsstater«, og for

DET EUROPÆISKE FÆLLESSKAB, DET EUROPÆISKE KUL- OG STÅLFÆLLESSKAB og DET EUROPÆISKE ATOMENERGIFÆLLESSKAB, i det følgende benævnt »Fællesskabet«,

på den ene side, og

de befuldmægtigede for REPUBLIKKEN MOLDOVA,

på den anden side,

forsamlet i Bruxelles nitten hundrede og fireoghalvfems med henblik på undertegnelsen af partnerskabs- og samarbejdsaftalen om oprettelse af et partnerskab mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og Republikken Moldova på den anden side, i det følgende benævnt »aftalen«, har vedtaget følgende tekster:

Aftalen, herunder dens bilag og følgende protokol:

Protokol om gensidig bistand mellem de administrative myndigheder i toldspørgsmål.

De befuldmægtigede for medlemsstaterne og Fællesskabet og de befuldmægtigede for Republikken Moldova har vedtaget følgende fælles erklæringer, der er knyttet til denne slutakt:

Fælles erklæring vedrørende aftalens artikel 4

Fælles erklæring vedrørende aftalens artikel 17

Fælles erklæring vedrørende aftalens artikel 18

Fælles erklæring vedrørende aftalens artikel 29

Fælles erklæring vedrørende aftalens artikel 30

Fælles erklæring vedrørende begrebet »kontrollere« i aftalens artikel 31, litra b), og artikel 42

Fælles erklæring vedrørende aftalens artikel 49

Fælles erklæring vedrørende aftalens artikel 99

De befuldmægtigede for medlemsstaterne og Fællesskabet og de befuldmægtigede for Republikken Moldova har tillige taget følgende erklæring fra den franske regering, der er knyttet til denne slutakt, til efterretning:

Erklæring fra den franske regering om de franske oversøiske lande og territorier.

De befuldmægtigede for medlemsstaterne og Fællesskabet og de befuldmægtigede for Republikken Moldova har tillige taget følgende brevveksling, der er knyttet til denne slutakt, til efterretning:

Brevveksling mellem Fællesskabet og Republikken Moldova vedrørende etablering af virksomheder.

Fælles erklæring vedrørende artikel 4

Det er parternes hensigt, at såfremt de indleder forhandlinger om et frihandelsområde i overensstemmelse med artikel 4, skal forhandlingerne omfatte alle varer, der indgår i deres samhandel.

Fælles erklæring vedrørende artikel 17

Fællesskabet og Republikken Moldova erklærer, at der ikke på grundlag af beskyttelsesklausulens tekst indrømmes GATT-beskyttelsesbehandling.

Fælles erklæring vedrørende artikel 18

Der er enighed om, at bestemmelserne i artikel 18 hverken skal eller må forsinke, hæmme eller hindre de procedurer, der er fastsat i hver af parternes lovgivning om antidumping- og subsidieundersøgelser.

Fælles erklæring vedrørende artikel 29

Uden at det berører forbeholdene i bilag IV og V og bestemmelserne i artikel 43 og 46, er parterne enige om, at udtrykket »i overensstemmelse med deres love og administrative bestemmelser« i artikel 29, stk. 1 og 2, betyder, at parterne hver især kan fastsætte regler om etablering og drift af virksomheder på deres område, forudsat at disse regler ikke, hvad angår etablering og drift af den anden parts virksomheder, skaber nye forbehold, der resulterer i en mindre gunstig behandling end den, de indrømmer deres egne virksomheder eller noget tredjelands virksomheder eller datterselskaber eller filialer af sådanne.

Fælles erklæring vedrørende artikel 30

En parts indre vandvejs-transportvirksomheders forretningsmæssige tilstedeværelse på den anden parts område skal være underlagt den gældende lovgivning i medlemsstaterne eller Republikken Moldova, indtil der kan aftales særlige og gunstigere bestemmelser om en sådan tilstedeværelse, og såfremt en sådan tilstedeværelse ikke er underlagt andre lovgivningsinstrumenter, der er bindende for parterne.

Der er enighed om, at en forretningsmæssig tilstedeværelse skal have form af datterselskaber eller filialer som defineret i artikel 31.

Fælles erklæring vedrørende begrebet »kontrollere« i artikel 31, litra b), og artikel 42

1. Parterne bekræfter, at de er indforstået med, at spørgsmålet om kontrol (bestemmende indflydelse) må afhænge af de faktiske forhold i det enkelte tilfælde.

2. En virksomhed vil f.eks. blive betragtet som værende »kontrolleret« af en anden virksomhed og dermed som et datterselskab af denne anden virksomhed, hvis:

- den anden virksomhed direkte eller indirekte besidder flertallet af stemmerettighederne eller
- den anden virksomhed har ret til at udnævne eller afsætte et flertal af medlemmerne i det administrative organ, ledelsesorganet eller det tilsynsførende organ og samtidig er aktionær eller anpartshaver i datterselskabet.

3. Begge parter er af den opfattelse, at kriterierne i stk. 2 ikke er udtømmende.

Fælles erklæring vedrørende artikel 49

Parterne er enige om, at for så vidt angår aftalen, omfatter intellektuel, industriel og kommerciel ejendomsret især ophavsret, herunder ophavsret til edb-programmer, og beslægtede rettigheder, rettigheder vedrørende patenter, industrielle mønstre, geografiske betegnelser, herunder oprindelsesbetegnelser, varemærker og servicemærker, integrerede kredsløbs topografi samt beskyttelse mod illoyal konkurrence som omhandlet i artikel 10a i Pariserkonventionen om beskyttelse af industriel ejendomsret og beskyttelse af fortrolig information om know-how.

Fælles erklæring vedrørende artikel 99

Parterne er enige om, at med henblik på en korrekt fortolkning og anvendelsen i praksis skal der ved udtrykket »særligt hastende tilfælde« i aftalens artikel 99 forstås tilfælde, hvor en af parterne har gjort sig skyldig i et væsentligt brud på aftalen. Et væsentligt brud på aftalen består i

- a) tilbagevisning af aftalen uden hjemmel i de almindelige folkeretlige regler eller
- b) krænkelse af de væsentlige elementer i aftalen som omhandlet i artikel 2.

Ensidig erklæring fra den franske regering

»Den Franske Republik bemærker, at partner-

skabs- og samarbejdsaftalen med Republikken Moldova ikke finder anvendelse på de oversøiske lande og territorier, der er associeret med

Det Europæiske Fællesskab i medfør af traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab.«

**BREVVEKSLING MELLE
FÆLLESSKABET
OG REPUBLIKKEN MOLDOVA
VEDRØRENDE ETABLERING AF VIRKSOMHEDER**

A. Brev fra Republikken Moldova

Hr.

Jeg henviser til partnerskabs- og samarbejdsaftalen paraferet den 26. juli 1994.

Som jeg påpegede under forhandlingerne, indrømmer Republikken Moldova i visse henseender fællesskabsvirksomheder en privilegeret behandling, for så vidt angår deres etablering og drift i Republikken Moldova. Jeg forklarede, at dette afspejler Republikken Moldovas politik med henblik på ved alle midler at fremme fællesskabsvirksomheders etablering i Republikken Moldova.

I den forbindelse er jeg indforstået med, at Republikken Moldova i tiden mellem paraferingen af denne aftale og ikrafttrædelsen af de relevante artikler om etablering af virksomheder ikke træffer foranstaltninger eller vedtager regler, der medfører en ny eller øget forskelsbehandling af fællesskabsvirksomheder i forhold til moldoviske virksomheder eller virksomheder fra noget tredjeland sammenholdt med situationen på tidspunktet for paraferingen af denne aftale.

Jeg ville være Dem taknemmelig, såfremt De vil anerkende modtagelsen af dette brev.

Modtag hr. _____, forsikringen om min mest udmærkede højagtelse.

For Republikken Moldovas regering

B. Brev fra Fællesskabet

Hr.

Tak for Deres brev af dags dato med følgende ordlyd:

»Jeg henviser til partnerskabs- og samarbejdsaftalen paraferet den 26. juli 1994. Som jeg påpegede under forhandlingerne, indrømmer Republikken Moldova i visse henseender fællesskabsvirksomheder en privilegeret behandling, for så vidt angår deres etablering og drift i Republikken Moldova. Jeg forklarede, at dette afspejler Republikken Moldovas politik med henblik på ved alle midler at fremme fællesskabsvirksomheders etablering i Republikken Moldova.

I den forbindelse er jeg indforstået med, at Republikken Moldova i tiden mellem paraferingen af denne aftale og ikrafttrædelsen af de relevante artikler om etablering af virksomheder ikke træffer foranstaltninger eller vedtager regler, der medfører en ny eller øget forskelsbehandling af fællesskabsvirksomheder i forhold til moldoviske virksomheder eller virksomheder fra noget tredjeland sammenholdt med situationen på tidspunktet for paraferingen af denne aftale.

Jeg ville være Dem taknemmelig, såfremt De vil anerkende modtagelsen af dette brev.«

Jeg anerkender modtagelsen af dette brev.

Modtag, hr. _____, forsikringen om min mest udmærkede højagtelse.

På vegne af De Europæiske Fællesskaber

Bemærkninger til forslaget

1. Rådet gav i oktober 1992 Kommissionen forhandlingsdirektiv med henblik på forhandling af ikke-præferentielle partnerskabs- og samarbejdsaftaler med de tidligere sovjetrepublikker til afløsning for den i 1989 med Sovjetunionen indgåede handels- og samarbejdsaftale. Forinden havde flertallet af landene, herunder Moldova, ved brevveksling med Fællesskabet bekræftet foreløbigt at videreføre denne aftale for deres vedkommende.

Efter en udvidelse af forhandlingsmandatet under tegnede den 28. november 1994 i Bruxelles partnerskabs- og samarbejdsaftalen mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og Republikken Moldova på den anden side. Fra moldovisk side underskrev præsident Mircea Snegur.

Aftalen omfatter en gradvis gensidig liberalisering af handel med varer og tjenesteydelser, kapitalbevægelser samt virksomheders etableringsmuligheder. Arbejdskraften indrømmes ikke fri bevægelighed i medfør af aftalen.

2. Formålet med aftalen er at skabe et traktatmæssigt grundlag for et gensidigt fordelagtigt samarbejde på det kommercielle, økonomiske, finansielle, lovgivningsmæssige og kulturelle område. Specielt skal aftalen fremme handel og investeringer og derigennem befordre økonomisk udvikling hos aftaltparterne. I den forbindelse skal Moldova bestræbe sig på at konsolidere demokratiske institutioner og fuldføre omstillingen til markedsøkonomi.

Aftalen skal endvidere skabe passende rammer for Moldova gradvise integration i det åbne internationale handelssystem samt på længere sigt, når Moldova er nået længere i den økonomiske reformproces, for mulig oprettelse af et frihandelsområde mellem Den Europæiske Union og Moldova.

3. Partnerskabs- og samarbejdsaftalen med Moldova indgås indledningsvis for en periode på ti år og fornyes automatisk år for år. Parterne forpligter sig til i 1998 sammen at vurdere, hvorledes de markedsorienterede økonomiske reformer i Moldova skrider frem, og om tiden er inde til at påbegynde forhandlinger om en egentlig frihandelsaftale. En sådan udbyg-

ning af partnerskabs- og samarbejdsaftalen kan kun ske ved indgåelse af en ny aftale mellem parterne.

Der etableres en politisk dialog mellem parterne med regelmæssige møder på minister-, parlamentær- og embedsmandsniveau. Formålet hermed er at styrke Moldovas forbindelser med vestlige demokratier og herigennem befordre en større overensstemmelse i parternes holdninger til internationale anliggender af fælles interesse.

Partnerskabets væsentligste elementer er overholdelsen af de demokratiske og markedsøkonomiske principper samt menneskerettighederne, herunder etniske mindretals rettigheder. Der er i aftalen knyttet en forbindelse mellem på den ene side overholdelse af disse grundlæggende principper og på den anden side aftalens fuldstændige gennemførelse. I tilfælde af den ene parts misligholdelse vil den anden part således i medfør af aftalens bestemmelser kunne træffe passende foranstaltninger.

Handelspolitisk er aftalen med Moldova en mestbegunstigelses aftale (MFN-aftale) uden præferentielle elementer, hvor MFN-bestemmelserne regulerer handel med varer og tjenesteydelser samt virksomheders etableringsmuligheder. I en overgangsperiode tillades der enkelte undtagelser herfra som følge af, at Moldova har givet visse særligt gunstige betingelser til andre af landene i det tidligere Sovjetunionen.

I medfør af aftalen skal alle kvantitative restriktioner for den moldoviske eksport til Den Europæiske Union fjernes, undtagen for en række nærmere fastlagte tekstilvarer, kul- og stålprodukter samt nukleare materialer. Omvendt tillades Moldova under visse omstændigheder at indføre tidsbegrænsede mængderestriktioner over for import fra Den Europæiske Union i sektorer, som er under omstrukturering eller står over for alvorlige vanskeligheder, især når vanskelighederne medfører store sociale problemer. Alle planlagte restriktioner skal drøftes med modparten, før de iværksættes.

Aftalen indeholder desuden generelle bestemmelser om varehandelen, der gør det muligt for parterne at gribe ind over for markedsforstyrrelser og dumping af varer, samt en revisionsordning, der muliggør

en tilpasning af aftalen, således at der kan tages hensyn til Moldovas forventede gradvise påtagelse af en række GATT-forpligtelser.

På investeringsområdet indeholder aftalen bestemmelser, der vil gøre det lettere for virksomheder fra Den Europæiske Union at operere i Moldova og forbedre betingelserne for direkte investeringer. Virksomheder og enkeltpersoner vil frit kunne foretage direkte investeringer i Moldova og hjemtage sådanne investeringer og overskud deraf i fri, konvertibel valuta.

Parterne forpligtes tillige til at undersøge, hvorledes arbejdsvilkårene for erhvervsfolk kan forbedres i overensstemmelse med indgåede internationale forpligtelser, bl.a. for så vidt angår opholdstilladelse og udstedelse af visum.

På området for virksomheders etablering og drift inddrømmer Moldova europæiske virksomheder national behandling eller mestbegunstigelsesstatus, alt efter hvilken ordning der er den gunstigste, idet der kan gøres begrænsede undtagelser (f.eks. for banktjenesteydelser). Det samme kommer til at gælde for moldoviske virksomheder i Den Europæiske Unions medlemsstater.

På det finansielle område forpligtes parterne til gradvist at liberalisere udvekslingen af finansielle tjenesteydelser mellem deres respektive markeder. Der forudses igangsat et samarbejde om udvikling af en markedsorienteret servicesektor i Moldova.

På transportområdet inddrømmer parterne hinanden national behandling med hensyn til adgang til havne, der er åbne for international handel, samt ved brugen af maritime infrastrukturer og dertil knyttede anlæg og toldfaciliteter.

Til støtte for arrangementerne inden for handel og investering omfatter aftalen regler om beskatning, konkurrence, lovgivningssamarbejde og beskyttelse af intellektuel, industriel og kommerciel ejendomsret.

Aftalens kapitel om økonomisk samarbejde mellem Den Europæiske Union og Moldova dækker en lang række sektorer, hvor parterne har fælles interesser. Det gælder områder som i investeringsfremme og -beskyttelse, minedrift og råstoffer, videnskab og teknologi, uddannelse, landbrug og agroindustri, energi, miljø, transport, postvæsen og telekommunikation, finansielle tjenesteydelser, regionaludvikling, turisme, toldsystemer m.m. Samarbejdet skal bidrage til den økonomiske reformproces i Moldova og til landets genopbygning og bæredygtige udvikling.

Endelig indeholder aftalen bestemmelser om fremme af det kulturelle samarbejde mellem parterne samt bestemmelser om samarbejde om forebyggelse

af ulovlige aktiviteter som hvidvaskning af penge og narkotikahandel.

Med henblik på virkeliggørelse af målene i aftalen fastslås det, at Fællesskabet skal stille midlertidig finansiel bistand på gævekår til rådighed for Moldova inden for rammerne af det eksisterende TACIS-program. De nærmere omstændigheder omkring denne finansielle bistand aftales mellem parterne under hensyntagen til Moldovas behov, sektormæssige absorptionssevne og reformfremskridt og et overordnet krav om samordning med tilsvarende bidrag fra andre kilder, herunder medlemsstaterne, Den Internationale Bank for Genopbygning og Udvikling, Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling, De Forenede Nationers Udviklingsprogram og Den Internationale Valutafond.

4. I medfør af aftalens bestemmelser om institutionelle forhold nedsættes der et samarbejdsråd til at føre tilsyn med aftalens gennemførelse og til at undersøge alle større spørgsmål, der opstår inden for rammerne af den. Samarbejdsrådet består af medlemmerne af Rådet for Den Europæiske Union og medlemmer af Kommissionen på den ene side og medlemmer af den moldoviske regering på den anden side.

Desuden nedsættes et rådgivende parlamentarisk samarbejdsudvalg, der består af medlemmer af henholdsvis Europa-Parlamentet og det moldoviske parlament, og en samarbejdskomité på embedsmandsniveau.

5. En interimsaftale med Moldova sætter partnerskabs- og samarbejdsaftalens handelsrelaterede bestemmelser i kraft, indtil de nationale ratifikationsprocedurer med hensyn til partnerskabs- og samarbejdsaftalen er gennemført. Interimsaftalen henhører under Fællesskabskompetencen.

6. De tekster, som Danmark skal ratificere, og hvortil Folketingets samtykke med dette forslag til Folketingsbeslutning søges indhentet, er aftalen med bilag og protokol samt slutakt. Til sidstnævnte er knyttet en række fælles erklæringer, en ensidig fransk erklæring vedrørende aftalens anvendelse på associerede oversøiske lande og territorier samt en brevveksling mellem parterne indeholdende en såkaldt »stand still«-bestemmelse, hvorefter Moldova forpligter sig til ikke at iværksætte skærpede regler for EU-virksomheders etablering og drift i Moldova i perioden mellem aftalens parafering (den 26. juli 1994) og dens ikrafttrædelse.

Uden for aftalen er der foretaget brevveksling mellem parterne om mulige konsekvenser for aftalen af EU's udvidelse. Der er ligeledes afgivet to ensidige erklæringer - henholdsvis fra Moldova, som ønsker at

indgå en særlig aftale om vinsektoren, og fra EU, som tilbyder de moldoviske myndigheder og virksomheder bistand til at udnytte EU's eksisterende generelle præferenceordning.